

Posam. šte. Din 1.—

četrtkova in sobotna
številka Din 1.50 :-

„TABOR“, tiskarna vsak dan, razven
nedelj in praznikov, ob 18. uri z
datumom naslednjega dne. Stane
mesечно po pošti D 12.50, za ino-
zemstvo D 20.50, dostavljen na dom
Din 14.—, na izkaznice Din 12.50.

„NARODNI LIST“ (četrtkova šte-
vilka) se naroča kot tednik
in stane mesечно 2 Din, četrt-
letno 6 Din, polletno 12 Din,
celoletno 22.50 Din

Naročila se plačuje vnaprej.

Poštšina plačana v gotovini.

TABOR

(NARODNI LIST)

Posam. šte. Din 1.—,
četrtkova in sobotna
številka Din 1.50 :-

UREDNIŠTVO „Tabora“ in „Na-
rodnega lista“ je v Mariboru, Ju-
ričeva ulica 4, I. nadstropje. —
Telefon interurban šte. 276. —
Rokopisi se ne vračajo.

UPRAVA je v Jurčičevi ul. št. 4,
prilike dno. — Telefon št. 24.
SHS pošto-tele. račun za „Tabor“
11.787, za „Narodni list“ 12.833.

Na naročila brez denarja se ne
ozira. Inzeratne cene po dogovoru.

Leto: IV (II).

Maribor, sreda 15. avgusta 1923.

Štev.: 183 (33).

Industrijsko-obrtna vzorčna izložba v Mariboru.

Živio kralj pokrovitelj!

Neopisivim oduševljenjem in iskrenom ljubavlju zaoril je taj pozdrav iz srda- ca privrednih krugov mariborske ob- lasti, kad su saznali, da je Njegovo Veli- čanstvo, naš ljubljani kralj Aleksander I. preuzeo pokroviteljstvo naše Industrijsko-obrtničke izložbe. I ovom se prilikom uvjerismo, kako je naš vladar iskreno ob- ljubljen u svim slojevima našeg naroda, a naročito, kako je ljubljani i visoko po- štovan u svim privrednim krugovima.

Ponoseci se svojim uzvišenim Pokro- viteljem, gledaju naši privredni krugovi od sada otvorenije i smelije u bolju bu- dućnost svoga razvoja i napretka! Nje- govo Veličanstvo primivši pokrovitelj- stvo naše izložbe, dao je našim privred- nim krugovima silnu pobudu na daljni ustrajni rad, kojemu On postaje najviši zaštitnik.

Dok nam partijske strasti i trzavice donose unutarnje političke borbe te finan- cijalne i ekonomske krize, dok velik dio naših političara demagoškim sredstvima razjedinjenju naš narod i kušaju rasci- jepati otačbini našu — naš kralj, kao jepati otačbini našu — naš kralj, kao andjeo čuvar, vladalačkom mudrošću i patriotskom ljubavlju bdije i čuva je- dinstvo i cjelokupnost Jugoslavije. On, uzvišen nad svima, zna cijeniti gomile ko- stiju i potoke krvi, kojima su sazidani i zaliti temelji slobodne otačbine naše. On je živi svjedok tih brezbrojnih žrtava,

da i On je osobno toliko puta stavio na kocku vlastiti život u borbi za slobodu i jedinstvo otačbine.

Iz toga eto erpe naš kralj ljubav i in- teresovanje za sve, što može pomoći oču- vati tu slobodu i jedinstvo naše otačbi- ne. Među te faktore računa On u prvom redu našu privrednu snagu. Ko je imao sreću razgovarati s našim Kraljem, mo- gao je brzo upoznati uzvišeni Njegov program: Jedinstvo, sloga i rad. Neizreci- vu sreću pokazuje, kada opazi takav pro- gram u pojedinu, a još više, kad opazi, da vlada u masama ili krugovima. Tako se je odobravao saznajući, da pod tim programom rade i naši privredni krugovi, pa je bez oklijevanja i radosno primio pokroviteljstvo naše izložbe.

Naši privredni krugovi znati će to vi- soko odlikovanje dostojno i trajno cije- niti, te će vječno imati pred očima uzvi- šeni program svojega kralja-pokrovite- lja. Osokoljeni tim odlikovanjem, sveča- nim zanosom čekaju otvorenje izložbe svojih radova, dok iz srda naših leti jedna molba: »Poleti bijeli Orle naš, sa Suvobora grada u pitomi Tvoj Maribor, gdje Te nježnom ljubavlju i najdubljim poštovanjem očekuju hiljade naroda Tvog, u kome će ponosni privrednici sto- tinama glasova složno klicati: »Živio Kralj, pokrovitelj naš!« — Dž.

Pred otvorenjem.

Maribor, 14. avgusta.

Jutri bo otvorena Industrijsko-obrtna izložba. Pred tremi leti smo pozdravili prvi skupen nastop mariborskih obrtni- kov. Bila je to skromna, a razveseljiva manifestacija njihove krepke volje: na- predovati, razvijati se, digniti zaklade naše zemlje in našega dela. Še večji do- kaz svoje zrelosti in k napredku streme- čega duha so nam podali na lanski po- krajinski razstavi, kjer so se jim pridru- žile tudi nekatere druge panoge našega domačega gospodarstva. Industrijsko-obrtna izložba, ki bo otvorena jutri, pa je mogočen izraz našega gospodarskega napredka, nad vse razveseljiva bilanca pozitivnega dela po preobratu. Ž njo bo- do naši gospodarski krogi pokazali, da so trden steber celotnega napredka jugo- slov. naroda in naše kraljevine.

Industriji, obrtniki, vrtnarji, vino- rejci, stavljeniki in umetniki stopajo pred nas s sadovi svojega dela. V današnji prehodni dobi, ko opazamo toliko pose- die vojnega duha in vojnega gospodar- stva, nas more rešiti edino smoteno delo. A za smoteno delo je treba več po- gojev: Kdor hoče, da ustvarja v oblasti materialne kulture, se ne more in ne sme udajati enostranskim zasnovam in zamislom, temveč mora priznati trdo resničnost gospodarskih zakonov in dela- ti strogo pozitivno. Izkušnje zadnjih let nam kažejo, da je gospodarska demago- gija na upadku. Ljudje, ki so hoteli us- tvari iz sveta in iz ljudi nekaj čisto drugega, stoje na razvalinah svojih načr- tov. Široke mase zopet spoznavajo, da jim je treba gmočnega blagostanja, a te- ga ni mogoče ustvariti ne s prisilno so- cializacijo ne s politično diktaturo, mar- voč z neprestanim smotrenim delom, iz- boljševanjem in izpopolnjevanjem že ob- stoječih razmer, z vzgojo dobrih in de- lavnih ljudi.

Na drugi strani pa nvidevamo zlasti mi Jugoslavlani, da nam kričeči govorniki in strupeni bojovniki peresa ne pri- našajo tega, kar mi hočemo in zahteva- mo. Če se otresemo tujih misli in nejas- nih pojmov, vidimo pred seboj glavne zahteve posameznika in vsega naroda: mir, red, svobodno delo. Bolj kot kaže- mo na zunaj, smo siti brezplodne dema- gogije. Siti so celo oni, ki še vedno kriče o svojem nezadovoljstvu z državo. Vidi jo, da se bodo morali prejalislej zadušiti v lastnih zanjkah. Mi hočemo državno in gospodarsko konsolidacijo. Si- ti smo preobratov in pretresov, navelli- čali smo se brezplodnega poseganja po

oddaljenih ciljih. Najprej hočemo zama- šiti vojne luknje, nato pa napredovati — priti tja, kjer so srečnejši narodi. To je temeljni program zdravih politikov, in pametnih gospodarjev.

In če se ozremo po naši izložbi, vidi- mo, da so pridne roke in umne glave naših industrijalcev, mojstrov in delav- cev izvršile velik del našega osnovnega programa: V tovarnah, v delavnicah, pri raznih podjetjih se neprestano dela, stroji teko, razni izdelki nastajajo, iz- voz se širi in uvoz krči. Svet se začinja zanimati za nas, naša gospodarska bilan- ca se popravlja. In to je glavno! Hrupni govorniki in ozkosrčni strankarji, ki so pr. mislili, da bodo zaustavili gospodarski napredek, če bodo v ljudskih listih sabotali našo izložbo, postajajo smešni sprito mogočne manifestacije treme- ga dela in krepkega napredka! Vsaka doba je imela večino ljudi, ki so smatrali za svojo dolžnost ali pravico, da stavijo je- zove proti napredku. A življenje je šlo in bo šlo preko nergačev, sanjačev in zav- račev napredka. Življenje bo dalo prav onim, ki lahko pokažejo zdrave sadove svojega dela!

Naša izložba je dokaz zdravega duha in gospodarsko-politične konsolidacije. Je pa tudi dokaz, da se naše gospodarsko življenje vedno bolj osvobajuje od ino- zemstva, da postajamo tudi tu nezavisni, da se tudi tu uveljavljajo naše zdrave nacionalne težnje. Dalje nam priča iz- ložba, kaj premore organizacija. V ne- mali meri nam daje poduk, da gojimo povsod duha stanovske solidarnosti. Ne nadvlada tega ali onega stana, marveč solidarnost vseh stanov nam more pri- nesti materialno blagostanje in duhovno zadovoljstvo.

V trenutku, ko se odpira tretja mari- borska razstava, po svoji velikosti in bo- gastvu presegajoča ostali dve, razstava, čije organizacije lahko tekmuje z izlož- bami in semnji v glavnih mestih — vo- lja naš pozdrav, naše priznanje in našo bodrilo organizatorjem in razstavljal- cem izložbe, njih sotrudnikom in delav- cem, ki so delali vsak na svoj način, da nas iznenadijo in razveselijo.

Iz srca želimo tej manifestaciji zdra- vega gospodarskega duha obilo gmoče- ga uspeha, ker moremo že po površnem ogledovanju tik pred otvorenjem soditi, da bo moralen uspeh nenavadno globok. Od naše izložbe pa naj gre širom naših poljan in hribov in gora veseli glas: Na- predujemo, ker delamo!

Kako nastaja protidržavni živelj?

Železničarjem prete z ječo in s smrtjo. — Ali je v državnem interesu, da se vlada na tako brutalen način maščuje nad patrioti, ki prosijo kruha? — Ne netite ne- zadovoljstva!

Maribor, 14. avgusta.

Uslužbencem in delavcem južne že- leznice je bil danes razglašen izveček iz vojno-kazenskega zakonika. Ker so opo- zorili vlado na svoj težki materialni položaj, ker so se naveličali praznih ob- ljub — jim je dal prometni minister dr. Janković škorpijone namesto rib. Njego- va domišljija je videla zvezo med želez- ničarsko stavko na Madžarskem in pro- testno obustavo dela v Sloveniji, in ne zaradi državne potrebe, temveč ravno zaradi živahne domišljije železniškega ministra morajo načelniki čitati uradni- kom in delavstvu »evangelije« o ječah in o smrti. Dokler je trajalo napeto stanje z Bolgarijo, je imela vlada za železničar- je polne roke obljub, sedaj pa jih biča s kamnom in škorpijoni, namesto da jih nasiti, če ne že s kruhom, pa vsaj s pri- jaznimi obljubami. Iz vojno-kazenskih določb, ki so bile razglašene uslužben- cem južne železnice, povzamemo najzna- čilnejše:

§ 38. Za namerno neuvaževanje i o- malovaževanje pretpostavljenih ili stari- jih i za nepristojno ophodjenje s njima, krivac će se kazniti zatvorom do jedne godine.

§ 41. Ko nikako ih u nekoliko ne iz- vrši zapovest pretpostavljenoga, koja se tiče službene dužnosti, kazniće se zatvo- rom do 6 meseci.

§ 49. Ko izazove gundjanje i nezado- voljstvo odnosno službe medju svojim drugovima, kazniće se zatvorom do 6 meseci.

§ 50. Kad se pet ili više lica pobune i protive pretpostavljenoj vojnoj vlasti, a neče da vrše dužnosti, kazniće se:

1. U redovnom stanju saučesnici rob- jom najmanje pet, a kolovodje najmanje 10 godina; no u težim slučajevima kolo- vodje mogu se kazniti smrću.

§ 55. Ko neovlašćeno i nenadležno pri- redjuje skup vojnih lica za kritikovanje vojničkih dela ili ustanova ili ko skuplja potpise na zajednički raport, kojim bi se kritikovala vojnička dela ili ustanove, kazniće se zatvorom do jedne godine.

Oni, koji su učestvovali na takvim skupovima, kazniće se zatvorom do 6 meseci.

Itđ.

Mi smo že v nedeljski številki zavzeli načelno stališče glede mobilizacije želez- ničarjev. Nihče nam ne more očitati, da smo proti narodnemu in državnemu je- dinstvu; narobe! Še manj seveda izrab- ljamo stvar v posttranske, demagoške na- mene. Kot patrioti, ki iskreno ljubimo to državo z vsemi njenimi vrlinami in na- pakami, pozivamo vlado, da ukine to škandalozno odredbo. Naj ne neti neza- dovoljstva, naj ne ustvarja iz poštenih

in lojalnih državljanov protidržavne ele- mente. Obup in ogorčenje, ponižanje in razžaljenje izbrišejo lepe misli in topla čustva domovinske ljubezni in vzgajajo ljudi, ki bi jih ne smela vzgajati nobena legalna vlada.

G. minister dr. Janković, ozdravite si domišljijo in ne bodite nervozni!

BORZA.

Curij, 14. avgusta. (Izv.) Predborza. Pariz 30.75, Beograd 5.875, London 25.30, Berlin 0.00019, Praga 16.20, Milan 23.60, Newyork 534, Dunaj 0.0077 ena osmina, žig. krone 0.00785, Varšava 0.024, Sofija 4.80.

Zagreb, Borza ni poslovala.

Zastopnik Njeg. Veličanstva kralja pri otvoritvi Industrijsko-obrtno izložbe.

Bled, 14. avg. Po naročilu dvornega maršalata na Bledu zastopa Nj. Veličanstvo kralja Aleksandra pri otvoritvi in- dustrijsko-obrtno vzorčno izložbo v Ma- riboru in otvori izložbo v njegovem imé- nu kot pokrovitelja izložbe polkovnik g. Ilija N. Miladinović, komandant mesta v Mariboru.

O mariborskih knjižnicah.

Knjižnica je važen kulturni zavod. — Zlasti se v današnjih razmerah. Draginja knjig škoduje najprej knjigotrštvu, v širšem smislu pa vsemu kulturnemu življenju. Dijaki, javni nastavljenjci in drugi inteligenčni stanovi se nahajajo v tako težkem gnetnem položaju, da se morajo odreči najsplošnejši duševni hrani — lastni knjigi. Malo jih je med nami, ki lahko kupijo vsako novo slovensko knjigo. Se manj, ki si lahko naročajo inozemske knjižne novosti. Če uvažimo, kaj je knjiga modernemu človeku, koliko pomeni za razvoj kulturnega življenja, se ne smemo čuditi, da upada smisel za pravo umetnost, da se znanstveno mišljenje umika pred plitvim frazerstvom, da ljudje mnogo manj iščejo duševnih vrednot in se veliko bolj udajajo grobim fizičnim strastem. Bolj rednotenje duševnega dela in ogromno podražanje sredstev, pripomočkov za duševno delo — to sta dva izmed glavnih vzrokov današnjega kulturnega zastoja, da ne rečemo nazadovanja.

V sedanjih razmerah imajo velik pomen javne knjižnice. Tega ni treba dokazovati, saj je bilo dovolj povedano, ko smo ravnokar ugotovili, kako je z zasebnimi knjižnicami. In vsi se strinjamo, da je knjiga neophoden kulturni pripomoček.

V Mariboru imamo dve večji javni knjižnici. Prva je posvečena predvsem znanstvenemu delu, druga pa služi širokim ljudskim slojem.

»Študijska knjižnica«

Je, kakor znano, sestavljena iz knjižnice »Zgodovinskega društva« in nekaterih manjših društvenih knjižnic. »Študijska knjižnica« je začela poslovati šele pred par meseci. Nji na čelu je poseben kurtorij pod predsedstvom župana gosp. Grčarja. Knjižničar, ki ga honorira mesto, je g. Davorin Zunković. Knjižnica šteje čez 11.000 zvezkov raznovrstne vsebine; najštevilnejše je zastopana zgodovinska literatura. Knjižnica je tudi naročena na razne revije in liste. Sredstva, ki jih ima na razpolago so dokaj skromna. Že pred formalno ustanovitvijo se je sprožila želja, da bi se knjižnica poddržala. To se ji je tudi obljubilo, a doslej ji ni dal adržava niti subvencije. Za sedaj vzdržuje knjižnico mariborska mestna občina, podpirajo pa jo tudi denarna in druga gospodarska podjetja in zasebniki. Knjižnica si je dala nalogo, da zbira zgodovinsko in literarno pomembne knjige, ki leže pri raznih zasebnikih in ki se po njih smrti izgube, da imajo več ali manj visoko kulturno ceno. »Študijsko knjižnico« priporočamo zlasti izobražencem na deželi, tako za izposojanje starših znanstvenih knjig, kakor za zbiranje knjižnih raritet in knjig sploh. Nahaja se v kazinskem poslopiju in je odprta vsak dan od 9.—13. ure.

»Ljudska knjižnica«

Koliko lahko stori na izobraževalnem polju zasebna inicijativa nam priča »Ljudska knjižnica«. Pred tremi leti je stala v

»Narodnem domu« omara s kupom zaprašenih knjig. Danes zavzema »Ljudska knjižnica« veliko sobo v »Narodnem domu«. Tri dolge stene so popolnoma nabasane s knjigami. Od 1. 1920 do danes vodi »Ljudsko knjižnico« g. dr. Avg. Reisman, ki mu gre v prvi vrsti zasluga, da je dobilo naše mesto lepo in bogato knjižnico, o kateri lahko rečemo, da je žarišče ljudske kulture v Mariboru. Iz težko obloženih knjižnih omar se vajo svetli žarki misli in lepote in teko v srca mladih in starih, šolanih in nešolanih. V uvodoma opisanih razmerah je »Ljudska knjižnica« pribežališče obubožanih intelektualnih delavcev in toplo ognjišče ukaželnih proletarcev. »Ljudska knjižnica« ima slovenski, srbohrvaški, češki in nemški oddelki, dalje poseben oddelki za slovensko mladinsko literaturo in za umetniške publikacije. V slovenskem oddelku je zastopana skoraj vsa slovenska literatura, tako leposlovna kakor poučna. Nemški oddelki vsebuje prvovrstne prevode iz svetovne literature, zlasti pa iz ruske književnosti. Razveseljivo je, da v zadnjem času zahaja v knjižnico vedno več someščanov nemške narodnosti. Kako priljubljena je postala »Ljudska knjižnica«, nam priča dejstvo, da zahajajo vanjo tudi člani iz okolice: nekateri gredo celo dve uri daleč, da si prinesejo čitva za nedeljske popoldneve. Povprečen inkas od ene izposojevalne ure znaša 100 Din., članov je čez 800, a revnejši dijaki si izposojajo knjige brezplačno.

Razvoj knjižnice nam najlepše kažejo nastopne številke:

L. 1920 je iznašal denarni promet 700 K. Leto 1921, ko je prešla »Ljudska knjižnica« pod novo upravo, se je dvignil na 34.884 K. Leto 1922 je iznašal 62.165 K, a koncem julija tekočega leta že 100 tisoč kron. Leto 1922 je knjižnica izdala za nakup novih knjig 33.990 K, za vezavo 10 tisoč kron. Te zaokrožene številke nam kažejo razveseljav napredek »Ljud. knjižnice«, ki pa je uspeh podrobnega dela. Prispevke zbira vodstvo po starem geslu: »Kamen na kamen palača«. Knjižnici bo kmalu pretesno v dosedanjih prostorih in bo treba misliti na razširjanje. Takoj ko se vrne dijaštvo s počitnic, priredi »Ljud. knjižnica« cvetlični dan.

Živahen promet, ki se razvija v knjižnici ob urah, ko je odprta, je večkrat podoben vrvenju čebel okoli košnice, zlasti če prihaja šolska mladina. Nji odpre vsaka dobra knjiga nov virec znanja in lepote, pa že nestrpno čaka, da dobi novih knjig. V knjižnici deluje stalno 5 pridnih, že izurjenih dijakov. Čitatelji se rekrutirajo iz vseh naših družabnih slojev ne glede na stan in izobrazbo. Izposojujejo si knjige vseh strok, a največ seveda zahtevajo romane. Značilno je, da so pri mnogih zopet prišle v modo debele knjige; čimbolj je debela, tem večje je čitateljevo veselje. Take goste knjižničarji že poznajo in jih radi šalijo vopodražajo: »No, koliko boste vzeli: en ali dva kilograma?« — Včasih pa tudi

nastanejo nekoliko živahnije scene, ki vodijo h konfliktom med knjižničarjem in stranko. Vodja knjižnice namreč strogo pazi, da ne dobi mladina v roke takih knjig, ki niso zanjo. Knjižničarji zahtevajo na pr. od mladih gospodičen, da jim povedo svojo starost in stan, kar se včasih izpremeni v precej neprijetno javno spoved, ki pri občutljivejših konča z zamero. A to je potrebno, zakaj niso vse knjige za vsakogar, kakor ni vsaka hrana za vsak želodec. Mladino itak izprija dovolj vsakdanje življenje; knjiga naj jo blaži in dviga, navdušuje za ideale, za lepoto in za resnico.

Kulturno-historično zainteresirani opazovalec bi lahko opazil, da široki krog čitateljev zopet posega po romantični literaturi. Detektivski, pustolovski in drugi podobni romani, ki v obilni meri zaposljujejo fantazijo, so najbolj iskani. Knjižnično vodstvo tudi tu ne zataji svoje tendence, da mora knjiga kolikor le mogoče vzgojevati, zategadelj skrbi tudi v teh panogah za kolikor mogoče zdravo in sočno hrano.

»Ljudska knjižnica« zasluži vse priznanje in vso — podporo. S tem je povedano dovolj! I—us.

Politične vesti.

* **Konsolidacija slovenskih socialnih demokratov.** Na nedeljskem kongresu v Celju so se zedinile vse frakcije slov. soc. demokratov razun Bernotovcev in Peričevcev. V Ljubljani začno izdajati nov tednik, »Volksstimme« ostane list za nemške sodruge, pa samo kot tednik. Sedež načelstva za Slovenijo je v Celju. Predsednik je sodrug Petejan.

* **Radić je res bil na Dunaju.** Hrvatski blokaški listi bi radi zakrili Radićev beg preko meje in skušajo svetu dokazovati — kakor smo to včeraj objavili — da se Radić res skriva, pa ne v kaki tuji državi, ampak na teritoriju naše države, ter da se skriva samo pred morebitnim »atentatom« na njegovo »Velikanstvo«. Dejstvo pa je, da so aretirani kmetje in pa župnik, Škrinjcar iz Silekoveca ob Dravi priznali, da je res šel čez madžarsko mejo in da so mu oni pri tem pomagali. Dejstvo je dalje, da je bil na Dunaju celo fotografiran. Verjetno je, da se je med tem že vrnil, ker je med njegovimi kmeti radi njegovega bega nastalo razburjenje. Saj je celi svoji armadi dal najslabši zgled — figovstva. Kaj hoče »mirotvorna čovečanska republika«, ako se njen »predsednik« skriva ali celo beži? In v take roke je položilo svojo usodo nad 400 tisoč volilcev. »Radić« pravilno pravi, da je mogoče edino zaključek, da je Radić — duševno bolan.

* **Poslanik Šeba o politiki Čehoslovake napram Jugoslaviji.** Dopisnik »Politike« je na Bledu posetil čehoslovakega poslanika g. Šeba, ki je izjavil, da je zdaj po konferenci v Sinaji naravno, da se učvrsti položaj Male antante

in da se še jasneje izraža njeno soglasje. Z nekih strani se čujejo glasovi, da hoče Čehoslovaška uplivati na politiko SHS. To ni točno. Ako je v nekih vprašanih Male antante za skupnega kandidata določen Čehoslovak, se nam to ne more vpisati za greh, ker treba imeti na umu, da je na genovski konferenci v ekonomski komisiji zastopal Malo antanto Vaš delegat, v Lausanni je pa Vaš delegat g. Jovanović branil čehoslovaške interese. Danes, ko razmere še niso urejene, se ne sme iz vsake malenkosti napraviti mednarodno vprašanje. Male antanta je bila složna in mora tudi ostati. V Čehoslovaški vlada dobro razpoložene napram SHS. Pri vas so nekateri ljudje v zmoti, ker so mnenja, da v Pragi gledajo povoljno na Radićev gibanje. Edina stranka v Čehoslovaški, ki bi mogla Radićev gibanje simpatično gledati, bi bila agrarna stranka, a tudi ona se ne strinja z njim.

Dnevna kronika.

— **Pogreb dr. Vatroslava Jagića** se je izvršil v nedeljo 12. tm. v Varaždinu na slovesen način. Vse mesto je bilo odeto v črno. Sprevod je vodil zagrebški nadškof dr. Bauer. Vence so nosili Sokolci in Sokolice. Raz balkoni gledališča so se poslovili od pokojnika dr. Ivešić imenoma Jugoslov. akademije in zagrebškega učilišča, dr. Beliš za srbsko akademijo, dr. Pastorek za praško univerzo, dr. J. J. šeničnik za ljubljansko univerzo; ob grobu pa vseuč. prof. dr. Murko, prof. dr. zala za Hrv. Matico in dr. Srkulj za zagrebško občino. Ob 2. uri pop. se je priprl za vedno grob nam enim največjim slovanskih učenjakov.

— **Osebnosti.** Inšpektor v ministrstvu prosvete Fr. Vajda, bivši ravnatelj gimnazije v Ptuj, je imenovan redni profesorjem pomorske vojne akademije v Gružu pri Dubrovniku. — Ostavko na državno službo v Sloveniji je podal diplomirani zdravnik g. Lojze Stibler in nastopil mesto asistenta na medic. kliniki veterinarske visoke šole v Zagrebu.

— **Umrli narodni poslanec.** V petek je v Novem Sadu umrl župnik Ivo Brezovič, narodni poslanec, ki je pripadal benediktinski skupini v klerikalnem klubu. Na njegovo mesto pride kmet Franjo Ješnjak.

— **Ali je to potrebno???** Naši trgovci običajno naročajo svoje blago v sosednjih državah v mnenju, da go tam dobiijo ceneje. To pa ni res! Nem. Avstrija nam nudi blago, ki je po večini češkega izvora ter na ta način opravlja službo posrednika med našo in češko trgovino. To posredovanje je pa nepotrebno, ker si naši trgovci lahko blago dobavijo sami direktno, vsled česar dosežejo tudi ugodnejše cene. Najugodnejša prilika za to nudi ob priliki VI. Praškega vzorčnega velesejma, ki se vrši od 2. do 9. sept. — **Skandal!** Nekateri hrvatski listi se ne morejo odvaditi rabe nemških imen

Morda se bodo razvile kake avtonomistične stranke, ki bodo težile za izpraznjenju ustave v smeri federalizacije, kakor so pri Hrvatih ljudje frankovsko-starčevićanske ideologije. Poleg tega se bodo javljale v parlamentu čimdalje večje tudi socialne tendence. V tem bo politično uniformiranje čim dalje bolj napredovalo, centrifugalne tendence bodo izginile in tekom treh generacij bomo v resnici enoten narod... A klavzulirali, da mora nekaj ministrov, biti Hrvatov in Slovencev, nima smisla...

Monarhija ali republika? To mi je precej vseeno. V sren sem republikanec, toda če pride pri nas do monarhije, mora biti oblika takozvane republikanske monarhije, kakor na Norveškem. Kralj je samo dedni predsednik republike in njen reprezentant, toda nima pravice sankcionirati zakonov.

Vendar so tri načela tega troimenega naroda, ki ga morajo voditi v bodočnosti: en narod, en vladar, ena država od Beljaka do Soluna, in mnogo, mnogo svobode! —

Sedaj si pa pogledimo še, kolika je pravzaprav razlika, če smo narod jugoslovanski, ali pa če smo trije sicer eni, rodni, a vendar-le trije narodi.

Če smo en edinstven narod, nam pripadajo vse pravice suverenega naroda. Ujedinili smo se in politično združili prostovoljno po naravnem zakonu. Spada skupaj, kar je edinstveno. Svojo

Dr. St. Pavelšek:

Iz bojov za notranjo ureditev naše države.

(Dalje).

III. Eden ali trije narodi.

Zahteva po politični ločitvi Slovencev od Srbohrvatov bi bila še upravičljiva, če bi bili to recimo trije narodi. Pa poglejmo! Res je, da smo stali Slovenci dolga stoletja pod nemškim vplivom, kakor so stali Hrvatje pod madžarskim in Srbi pod turškim, vsak se je navzel nekoliko tujega duha, se privadil tujemu mišljenju in čustvovanju; celo v jeziku se poznajo tuje primese. A vendar vsa ta stoletja niso mogla razbiti naše skupnosti, naše edinstvene narodnosti. Priznajmo, da imamo svojo književnost, če hočete, imamo lastno kulturo, a razlika med jugoslovanskimi kulturami ni takšna, da bi lahko sklepali iz tega na tri narode, ki jih je treba ločiti, ko so se nasproti vsem pravilom vendarle združili. Meščana iz Monakovega in Hamburga se sicer ne razumeta, a Nemca sta vendarle oba; Toskanec in Kalabrežan si topo pokimata, sporazumeti se ne moreta, a Lahasta oba. Jugoslovani pa, ki se popolnoma ujamejo in naj bodo tudi iz najoddaljenejših krajev, ti pa bi naj bili trije narodi.

Nikdar ni ugasnila zavest, da smo jugoslovani en narod. Le pogledimo, kako

sta si podala roke slovenski in hrvatski kmet za časa kmečkih uporov. Enako nas je sodil Napoleon, ko je Slovenci in Srbohrvatje združili v kraljevini Iliriji. — Pa poglejmo, kako dolgo že vemo, da smo pravzaprav trije narodi! Med vojno, ko smo bili v nevarnosti, da nas pobijejo centralne države, smo se spomnili, da je dobro, da si ne odbijemo pomoči antantnih sil in Srbije, ter smo proklamirali, da smo Slovenci, Hrvati in Srbi en edinstven narod. Zlasti smo se tega zavedli, ko smo začutili, da bomo med poraženimi narodi in kot taki podjarmljeni, če se nam ne posreči prepričati sveta, da smo s Srbi in Hrvati skupaj samo en narod.

Taka je bila deklaracija Narodnega Viječa z dne 19. novembra 1918:

1. Tražimo ujedinjenje celokupnega našeg naroda Slovencev, Hrvatov i Srba, u jednu jedinstvenu... državu.

2. Tražimo, da bo na budućoj mirovnoj medjunarodnoj konferenci naš narod jedinstveno zastupan.

Narodno Vijeće pozivlja celokupni naš narod jedne krvi i jezika, jedne duše i srca, da se za oživotvorenje ovih zahtjeva i načela založi...

Podpisani: Dr. Korošec, dr. Pavelić, Sv. Pribežević. Kje je govor o treh narodih? Sestavljalci deklaracije so pač dobro čutili, da bi se Slovincem malo drugače godilo, če bi hoteli biti za se narod, recimo tako kakor zahtevajo ta atribut

za-se sedaj-le, ko so meje že določene in je minula nevarnost.

Dne 3. novembra 1918 je poslal dr. Ant. Korošec zavezniškim vladam iz Zeneve demaršo, v kateri pravi: U ime jugoslovanskega naroda, koji nastava teritorije, koje su sačinjavali Austro-Ugarsku monarhiju, mi molimo.... itd.

Torej šele po letu 1919 smo prestali biti narod jugoslovanski in smo se razdelili v tri narode....

Kako čisto drugače si je zamislil ureditev naše države dr. Krek! Pravi namreč:

»Vsi hočemo biti en narod, združeni v eni državi... Mislim, da bi bilo treba ustvariti močan centralni parlament.

Pokrajine morajo biti urejene brez ozira na dosedanje državne in deželne meje na čisto zemljepisnih in gospodarskih načelih po prometni težnji in gospodarskem značaju zemlje...

Znano vam je, da sem rebus sic stantibus zagovornik ločitve cerkve od države. Dovolj so me radi tega napadali. Toda zame je logika razvoja in življenja, ki v resnici ne nasprotuje katolicizmu. Katoliška cerkev mora kakor pravoslavna imeti v bodoči državi javnopravni značaj; nadalje ne sme biti državne cerkve. Vsem verskim družbam sploh se mora dati popolna avtonomija, a država naj se čim manj vtiika v njihove posle...

Hegemonijo bo imel sposobnejši; ako bodo to Srbi, še tudi prav, da jo imajo...

za naše popolnoma slovenske kraje. Še nedavno je eden govoril o stavki v Trilavi, pondeljkov »Obzor« pa je iz naše lepe Dobrne zopet napravil »Neuhause«. Jeli to nevednost ali zloba?

— Podružnica Ferijalnega Saveza na celjski gimnaziji javlja, da je otvorila svoje ferijalno zavetišče v Kocbekovi koči pod Ojstrico. Tovariši ferijalci dobrodošli!

— Nova pomožna pošta se je otvorila v Pertoči pri Cankovi (Prekmurje). Podrejena je pošti Cankova, s katero ima zvezo vsak dan razen ob nedeljah. V okolici njen spadata Pertoča, Ropoša in Motovilec, ki se izločijo iz okoliša pošte Ragašovci.

— Po jako vročih dneh je minulo soboto zvečer ohladil sveži dež razpaljeno ozračje in namočil zemljo. Žal, da je vmes začela padati sicer redka, a precej debela toča, ki — hvala Bogu — ni povzročila mnogo škode. »Ta dež je vreden milijone!« so rekli nekje možje. — »ajda in repa sta ga že težko pričakovali.« — Gospodinjama je ustvaril mnogo upanja na debelo repo. Podan je glavni pogoj dobičkonosni reji svinj. Bogati poletni žetvi bodo sledili dobri jesenski pridelki in v zim — debeli »špehi«. Žalibog, da nam vinogradi ne ohetajo dobre trgatve. Grozdna grmloba, plesnoba in druge bolezni nam jemljejo upanje na polne sode.

— Parobrodna družba »Oceanica« v Trstu je v smislu pogodbe med dr. Trumbićem in Italijo pripadla v jugoslovensko last. Družba ima 16 mil. lir delniške zbirnice in je imela po prevratu kakih 18 večjih ali manjših edinic. Svoj sedež bi bila morala davno premestiti iz Trsta. Toda uprava ne le da tega ni storila, ampak je naravnost zločinsko gospodarila s premoženjem družbe, tako da ima družba danes samo še kakih 6 edinic, vse drugo je propadlo ali pa bilo prodano. Tudi je uprava naprtila družbi ogromne dolge. Delnice, ki so bile prvotno po 400 lir in so notirale še pred 2 leti nad 600 lir, se drže danes še komaj krog 100 lir. Kapitan Ilija Popović v Trstu (Via Torre Bianca 8) poziva vse delničarje, naj se mu prijavijo (naslov in število delnic) ter obenem izjavijo, ali se strinjajo s tem, da se izvede resna akcija, zahteva sklicanje izrednega občnega zbora in se z odločnim nastopom proti sedanjim upravi zavarujejo interesi delničarjev. Dolžnost naše vlade pa bi tudi bila, da poseže vmes in zahteva takojšnjo premešitev sedeža družbe iz Trsta.

— Ljubezenska žaloigra v Beogradu. V neki mali gostilni v okraju Batal-Džanija v Beogradu je bila nameščena 20-letna Amalija, ki je imela razmerje z nekim postreščekom Radojčićem. Dne 7. tm. je prišel Radojčić k svoji ljubici in hotel, naj gre z njim v njegov domači

notranjost, svojo hišo pa si urédimo sami. Vsak del tega edinstvenega naroda bo zidal dalje na stavbi svoje kulture. — Čeravno smo politično en narod, vendar ne moremo govoriti o edinstveni literaturi, razven če vzamemo v misli vso vseh treh, doslej se različno razvijajočih. Naše medsebojno spoznavanje in zblizjevanje v bodočnosti je le naravni proces razvoja.

Če pa smo trije narodi, potem so za nas pa čisto drugače posledice. Državne meje so mednarodno določene; in zopet moramo čakati hudih mednarodnih pretresov in sigurnih katastrof, če hočemo v tem pogledu kaj izpremeniti. V to državo smo zvezo smo prišli radi naše trditve, da smo s Srbi in Hrvati edinstveni narod. Če tega danes ne priznamo, slobodno nam; potem pač nam pripadajo vse pravice, ki so jih deležne v narodnostnih državah manjšine; saj vendar ne bomo zahtevali, da se ravna 11 milijonov Srbohrvatov po enem milijonu in če tudi tvorijo ta milijon Slovenci. Kot narod zase pač smemo zahtevati le vse enake dobrote, kakor jih uživajo Slovenci na Koroškem in Primorskem, Čehi na Dunaju, Madžari na Rumunskem. Še Nemci na Čehoslovaškem lahko zahtevajo več pravice kakor mi, ker tvorijo vsaj tretjino vseh državljani.

Kako čisto drugače je pojmovala odločilno uro mala Črna gora! Svojo popolno neodvisnost, svojo stoletno junaško zgodovino, svojo dinastijo, skratka vse svoje politične pravice je položila na oltar narodne skupnosti in narodnega edinstva. Dne 26. novembra 1918 je narodna

kraj. Ona je to odbila in sploh kazala, da ga je sita. To ga je tako razdražilo, da jo je z nožem dvakrat sunil v hrbet. Padla je takoj mrtva na tla. Nato je zbežal pred ljudmi na dvorišče in se dvakrat ustrelil v senco. Tudi on je bil takoj mrtve.

— Gospodinj! Ali zahtevate pri trgovcu, kjer se strežete, vedno testenine »Pe-katete«. Ako ne, prosimo, storite to vedno!

— Einsteinova teorija je potrjena. Francoska akademija znanosti je prejela poročilo učenjaka Amy, da je ameriška Znanstvena ekspedicija v Kaliforniji potrdila pravilnost Einsteinove teorije o odbijanju svetlobe pod vplivom gravitacije.

— Redka starost. Pri Jihlavi na Češkem živi starka Františka Hoškova, ki je letos dopolnila 102. leto. Starka še sedaj opravlja hišna dela in ima dokaj dober spomin. V Uberskem Brodu živi stari Kohn, ki se je narodil l. 1819.

— Velikanski poljski požari. Na veleposelstvu Leseder Moor v Szatmarski županiji, ki je last grofa Karolyja, je dne 1. avgusta izbruhnil požar. Na polju so ravnokar želi in mlatili. Vseled nepredvidnosti delavcev pa se je vnel velik kup sena in požar se je kmalu razširil po širokem polju. Čez par ur je bila vsa žetev v ognju. Požar je objel 250 orolov zemlje. Zgorelo je mnogo strojev. Požar se je širil več dni. Dne 3. avgusta je gorelo že na rumunskih tleh. Prebivalstvo okoliških krajev je bilo v velikanskem strahu in ga je le z največjim naporom pogasil.

— Harem v farovžu. Te dni je bil v Gradcu aretirani duhovnik Josef Kraus, ki je bil tudi katehet na dekliški šoli v Eggenbergu. Obdolžen je, da je spolno zlorabljal negodna dekleta, deloma lastne učenke. Kraus je bi tudi sicer velik prijatelj žensk: v njegovo stanovanje je vedno zahajalo mnogo žen in deklet. Končno se je hinavski služabnik katoliške cerkve vlovil v kazenske mreže.

— Naraščanje števila samomorilcev na Dunaju. Na Dunaju se je zgodilo v zadnjih mesecih nenavadno mnogo samomorov in poskusov samomora. V aprilu, maju in juniju tl. je umrlo vsled samomora 272 oseb, a v juliju jih je umrlo 115. Celoletno število samomorov se je v primeri z julijem lanskega leta povišalo za 100 odstotkov.

— Takih bi bilo treba več! V Varšavi je umrl znameniti poljski industrijalec Bol. Eiger. Varšavski »Kurjer Polski« je v pondeljek izšel na 16 straneh, ker so smrtne oznanila po pokojnem Eigerju zavzela 11 strani. Pokojnik je bil pri tolikih zavodih in v tolikih društvih, da se je uprava »Kurjera Polskega« prijetno razveselila nad njegovo smrtjo.

črnogorska skupščina v Podgorici soglasno z poimenskim glasovanjem odstavila dinastijo in se odrekla politični samostojnosti. Vsi narodni zastopniki so si bili v svojih ciljih edini in so soglašali; manjkali so samo trije, ki jih bolezni ni pustila na pot v Podgorico. — In kaj žrtvujemo mi? Morda tudi politične pravice, ki jih nikdar nismo imeli in ki jih nima nikjer na svetu enomilijonski narod?

Laški Garibaldi je bil prepričan republikanec, pa temu naziranju se je odpovedal, da bi ne oviral združitev Italije. — Česa so se pa odpovedali naši ljudje? Mar se nočejo ničesar učiti od Garibaldija in zastopnikov Črne gore? Pa naj se pri nas v glavnem doslej še ni šlo za politično osamosvojitve. To so le zahteve najnovejših dni.

Pravilno pravi Erjavec v svoji v prilogi avtonomiji napisani knjigi: »Slovenec« na str. 75.: Slovenci bi bili po prevratu za čim tesnejše zedinjenje z brati Srbi in Hrvati in bi se tudi centralistični ustavi ne bili upirali s tako silo, ko bi bila v razpravi n. pr. spomladi l. 1919; toda zaradi trpkih izkušenj z okornim in nesposobnim centralizmom je rasel proti njemu vedno večji odpor ne le med inteligenco, ampak tudi med kmečkim ljudstvom in gospodarskimi krogi.

Z drugimi besedami: politična združitev še ni zlo, le da je izvedena pametna gospodarsko-upravna decentralizacija. — Tako je zamišljena vendar tudi Vidovdanska ustava, ki res centralizira politične zadeve, a deli državo v samostojne gospodarsko upravne enote, v oblasti?

Sola in dom.

1. Šolsko popisovanje.

Šolske počitnice se nagibajo k kraju, nastopil je čas šolskega popisovanja.

»Mene bodo prišli zapisati v šolo!« se raduje letni deček Zvonko. »Mene so pa že lani zapisali,« se pohvali 7letna Marica.

Po dolgem pričakovanju je prišel ko- nečno veseli dan popisovanja od hiše do hiše.

Nadučitelj z uradnim zvezkom v roki poboja boječega Zvonka po laseh rekoč: »No, ali bi ti že rad šel v šolo?« »Rad,« priklama boječ Zvonko. »No, le pridi, bodeš videl, kako je v šoli veselo! Učil se bodeš i u, postal bodeš učen!«

»Če ne bodeš priden, bodeš tepen, le počakaj, v šoli te bodo že naučili biti na miru!« se oglasi mamica.

»Ljuba mamica, Vaš Zvonko bode v šoli priden, pridnih otrok kar ne tepe- mo,« jo zavrne prijazno nadučitelj, »pride- ne otroke imamo zelo radi. Kaj ne, Zvonko, tudi ti bodeš priden?«

Zvonko priklama svetlih oči, pogledu- joč začudeno nadučitelja. Ali je prav sli- šal? Tolikrat sta mu doma žugala oče in mati: »Čakaj, čakaj, v šoli te bodo že s šibo naučili redu!«, a zdaj je čul iz ust nadučitelja samega, da ga bodo radi ime- li, če bo priden. Te besede so mu donele na uho kakor nebeška godba. Priden hoče biti. V srečo se mu je vzbudilo zaupanje do šole in do učitelja. Ko bi le že smel v šolo! Veselo je spremljal nadučitelja do sosednje hiše in je od tod še dolgo gledal za njim.

Starši! Ne strašite otrok s šolo, češ, tam bodeš tepen. Kdor jih straši, jim je- mlje zaupanje in ljubezen do nje. Ljube- zen ustvarja otrokom veselje do učenja ter jim vlije v srce pogum do dobrega. Dnevi šolskega popisovanja naj bodo dnevi zaupanja in ljubezni do šole.

Dopisi.

Iz Frama se nam poroča: Imeli smo sv. misijon 9 dni. Moja bolna žena je šla v cerkev, da bi prišla na vrsto k spovedi. Cel popoldan je čakala, pa ni prišla na vrsto. Vsa izmučena in slaba je prišla domu, pa je rekla: bom pa rajši v nede- ljo šla, ko ne bo toliko ljudi. Res v nede- ljo je šla zjutraj, da bi svojo pobožnost opravila. Pa glejte! Dušni pastir ji je re- kel: Ne hodiš k maši o Veliki noči, tudi nisi bila pri spovedi, le pojdi in služi da- lje hudiču — in je zaprl spovednico. Kaj porečete nato? Ako je človek star in bo- lan, ne more zmiraj v cerkvi stati, tako kakor župnik, ki ima cerkev pod nosom. Iz konjiške okolice. Pred kratkim sem dobil v roke »Slov. Gospodarja«. — Sirmel sem. Sami napadi, na Sokola, na

Pri nerazumevanju našega centralizma je tem važneje, da so ljudski zastopniki, poklicani tolmači razmer in ljudskih te- ženj, na svojem mestu.

Originalno pa je, utemeljiti devizo proč od Beograda »s trpkimi izkušnjami okornega in nesposobnega birokratizma.« Morda bi se našle tudi enake izkušnje na nekdanjem Štajerskem in v Prekmurju za utemeljitev kliče: Proč od Ljubljane! Pa še ena vest pretrese naš slovenski svet: Groznja, da si ustvarja Srbija vse- verozhodnih krajev svojo Irsko.

Ne da se tajiti, da je bil stoletni boj Irske Angležem skrajno neljub in škod- ljav; trpeli pa so Irski sami. — In vpra- šajmo sedaj, kdo bi hotel trpeti pri nas? Zabavljati je pač lahko pri polni skledi in mehki postelji; drugače pa bi se glasi- la povest, če bi prišla resnična preganja- nja. Le spomnimo se, kako smo postali tihi in ponižni l. 1914, celo sami smo iz- dajali lastne ljudi in še pljuvali za nji- mi, ko jih je vklepal avstrijski žandar. Taka bi bila tudi naša »Irska«, med tem ko šteje jugoslovanska ideja na tisoče in tisoče privrženec, ki se ne navdušujejo samo pri kozarcu vina in ne samo v mir- nem zatišju kričave družbe, temveč so pogledali za to idejo že smrti v obraz na vseh mogočih frontah in so s srbskimi vojaki ramo ob ramo prebili solunsko fronto ter ustvarili Jugoslavijo. Uspeha svojemu trpljenju in mukam si ti pač ne bodo dali kar tako iztrgati.

Neprecenljivo vrednosti bi bil spora- zum posameznih delov našega naroda; a do sporazuma more priti le, če so posa- mezne stranke ga voljne skleniti. Te vo-

Orjuno, živalsko hujskanje proti napred- njakom. Tiste dni pa sta se v Konjicah zgodila dva žalostna slučaja pobojev. Udeleženci so bile klerikalne ovčice, ne bom jih navajal imenoma. Gospodje pri »Slov. Gosp.«, ali bi ne bilo bolje, da bi svojim ovčicam vcepili krščansko lju- bezen in strpnost? Vi pa sejete sovrašt- vo. Učite ljudstvo, da ne bo še bolj po- divjalo!

Dobrila. Gg. dr. Popović, dr. Kostić, prof. Kraut in gospa dr. Radajčića so l. tm. priredili koncert v prid revni šol- ski mladini. Čisti dobiček je znašal 7000 kron. Vsa čast in hvala!

Oplotnica. Zgradba našega Sokolskega doma se pričena. Ljudje pridno privaja- jo material: Prostor nam je velikodušno odstopil knez Windischgrätz. Naši Sokoli, predvsem bratje Petelinšek, Medved in Sitrnad, pa požrtvovalno in nesebično vo- dijo vsa dela. Krepko naprej. Zdravo!

Loka pri Zid. Mostu. V nedeljo 5. tm. smo proslavili 40letnico gasilnega dru- štva, ter prenos orodja iz starega v novi gasilni dom. Krasno vreme je izvalilo mnogo domačega in tujega občinstva, ter nas počastilo s svojo navzočnostjo. Zju- traj po prihodu vlakov je bila slovesna sveta maša, po njej prenos orodja in od- likovanje 7 starih članov, med katerimi je bil tudi oče načelnika Jenčiča. Oglasi- li so se različni govorniki, med kateri- mi je jako zanimivo podal zgodovino društva postajenačelnika g. Baša. Pri Zu- pančiču je bila popoldan ljudska veselica, ki je uspela dobro, ter gmotno jako ngo- dno. Hvala vsem, ki so pomagali sodeko- vati, posebno za veliki trud, ki ga je imel načelnik Jenčič.

Koroške vesti.

Koroški Slovenci in naši Nemci.

(Dopis.)

Nedavno smo čitali v skoraj vseh li- stih, kako jugoslovanska vlada baranja a Nemci v Jugoslaviji in jim hoče dati vse šole, ki jih Nemci zahtevajo. Pašič je ob- ljubil Nemcem ustreči — in Nemci bodo tudi v prihodnosti lojalni — kakor do- zdaj. Vse lepo, vse dobro.

Ali kako ustrezajo Nemci nam Koro- škim Slovincem? Eno samo slovensko šolo so nam za vso silo odklenili, a za vso druga nacionalna vprašanja nam odgo- varja trda pest. Nam naj zadostuje naša utrakvistična šola, ki povzroča našo na- cionalno smrt. Oh preljubi, dragi Trifu- novič, podajte vsaj tudi v Nemcem pre- blagoslovljeno utrakvistično šolo — saj je naši Nemci ne morejo prebraviti. Go- tovo je bodo zelo veseli. Recept je na raz- polago in tudi ni predrago sredstvo. Pre- šerni Abecednik Vam pridamo. Samo

lje pa še pri nas separatistične stranke niso niti pokazale, kaj še-le dokazale. S samim hujskanjem pa se še ni ngladila nikdar nobena pot do sporazuma.

Obupna borba za rehabilitacijo časti.

L. 1878 je bil pred pariško poroto ob- sojen lekarnar Duval radi umora, češ, da je zastrupil ženo z arsenom. Dasi so v trupu umrle gospe našli samo malo koli- čino arsena in tudi izvedenci pri razpra- vi niso bili edini v vprašanju, je-li res zastrupljenje ali ne, je bil Duval vklju- temu obsojen na dosmrtno ječo. Vedno in vedno je zopet zatrjeval svojo nedolž- nost. 24 let je trpel v kazniški koloniji v Novi Kaledoniji in bil potem pomilo- ščen. Vrnil se je v Francijo ter takoj pri- čel borbo za rehabilitacijo svoje časti. — Prosil je za obnovo procesa in navajal v prošnji kemično dokazano dejstvo, da je v vsakem normalnem organizmu toliko količina arsena, kolikor so ga našli svoj čas v trupu njegove žene. Trikrat so mu prošnjo odbili. Danes je Duval star 80 let, a še vedno ni opustil borbe za izgu- bljeno čast. V najnovejši prošnji za obno- vo procesa se naslanja na izjavo zdrav- nikov, članov francoske medicinske aka- demije, ki so našli, da sledovi arsena pri- hajajo v človeško telo povsem prirod- nim putem. Duval je sedaj v toliko u- spel, da je minister pravde sklical po- sebno komisijo strokovnjakov, ki se naj izjavijo o spornem vprašanju. Strokov- njaki so že izjavili, da se po odkritjih znanosti tekom zadnjih 25 let sme Duva- lu omogočiti, da rehabilitira svojo čast.

(Konec prib.)

prevesti ga je treba — slovenski Abecednik v nemški in nemški del v srbohrvatski. Čudno se nam tudi zdi, kako, da Nemci zahtevajo pouk verouka v materinem jeziku, ker pri nas na Koroškem so katehetom slovenske katekizme v šolah odvezli — in jim strogo prepovedali pisanje v slovenščini. Na vse mogoče in nemogoče načine zatirajo pouk v verouku v materinem jeziku. Se veči Slovenci župniške so nam vzeli in nastavili nemške, da imamo še v cerkvah, ki so bile tisočletja slovenske, vse nemško, nemški krst, nemško pokoro, nemško smrt. Za nas Slovence imajo naši Vele-nemci dobri železni recept: »Was du nicht willst — dass man dir tu — das schreibe nur — den Wind schein zu!!« — Nemci so zares »pravični« ljudje; za nas koroške Slovence nimajo šol — nimajo pravice, naš slovenski jezik nima mater-nih pravic! Kar nam dobrosrčno podeli-jo, je utrakvistična šola — nacionalna smrt. Toda v Jugoslaviji zahtevajo vse pravice — vse šole za-se, tam naj bo dru-ga mera, druga pravica, druga veljava. Oh, ko bi gospodje v Jugoslaviji le mal-ce, le čisto malce sprevideli naš narodni položaj, bi gotovo Nemcem na njih za-htevo zabrusili: Reciprokno vozimo. Ka-kor vi z našimi brati na slovenskem Ko-roškem, tako bomo tudi mi z Vami. In nam bi to zelo koristilo. Naš nacionalni položaj je: ali nacionalna smrt — ali nacionalni pekel. Oh edinost, edinost, na-ša edina krepka travica in pomočnica, kje si! Kje kliješ? Kje cvetiš? Povsod ščiniš — in umiraš! In mi koroški Slo-venci sehnimo — umirama s teboj...

„Uničenje nemških šol“

(Dopis.)

Pod tem naslovom razpravljajo človeške »štince« v št. od 30. malega srpana t. l. o nemškem šolstvu v Sloveniji. Pravi: Pred vojno so imeli v Mariboru 8 nemških ljudskih in mestnih šol in 2 sloven-ski ljudski šoli ter eno mestno šolo za de-kleta. Nemški učitelji so poučevali 3398, slovenski učitelji 1473 šolarjev. Danes ima Maribor samo 18 nemških vzpored-nic — ali le 6 nemških učiteljev. Ali tudi po drugih mestih (Ptuj, Celje, Ljubljana) je nemško šolstvo zelo zaostalo in — zatirano. — Dobro! Nemci bi najrajši v Jugoslaviji kot pred vojno Slovence zatirali in ponemčevali. Nemci nam na Koroškem zidajo 7 nemških šol na slo-venski meji — za našo slovensko dečo. — Da bi bila Jugoslavija le malce pravična in da bi osrečila Nemce z našo preblago-slavljeno utrakvistično šolo, katere naši Nemci ne morejo prehaliti. V njej se že pol leta malce slovensko brati in pi-sati, potem se začne že nemško branje in pisanje — in v drugem letu ni več od slovenskega jezika ne duha ne sluha. Na slovenskih utrakvističnih šolah poučuje-je od drugega razreda naprej nemški učitelji, kateri še besedice slovensko ne raz-umejo! — Da bi le dobili Nemci reci-prokne utrakvistične šole v Jugoslaviji, da bi le sami používali sladkosti njene — pa bi bila mirna Bosna. Z vsi silo zati-rajo Nemci slovensko šolo, eno samo slo-vensko šolo so z vsi silo nam odprli. A koliko nemških šol imajo Nemci v Ju-go-slaviji — in vkljub temu samo pritožbe. Reciprokna pravica, kje si!!

Objave.

§ Obiskovalcem industrijsko-obrtni-ke izložbe v Mariboru se naznanja, da bo de-ve čas razstave pripravljena za tujce najboljše kuhinja ter izvrstna kaplica v hotelu »Kosovo«. Hotel je vsak dan odprt do 24. ure.

§ Cirkus »Cosmy« največji in najmo-dernejši evropski cirkus prispe v Maribor dne 22. avgusta s posebnim, lastnim vlakom. Cirkus ima več levov, slonov, razne kače itd., nad 100 konjev in števil-no osobe, tako, da zamore nuditi res nekaj izrednega in dobrega. Njegov pri-hod je povsod zbuja največjo pozornost in ne dvomimo, da bo tudi pri nas našel gotovo mnogo obiskovalcev. Prva pred-stava se bo vršila v sredo, dne 22. avgu-sta ob 20. uri, nakar bo dnevno od 10.—13. ure prost ogled cirkusa. Podjetje ostane pri nas le par dni.

„ITO“ je najboljša zobna kram-a. Dobl se povsod.

Mariborske vesti.

Maribor, 14. avgusta 1923.

Slovesna otvoritev Industrijsko-obrtno vzorčne izložbe v Mariboru

se vrši jutri, v sredo, dne 15. avgusta ob 10. uri dopoldne. Vabljeni gostje se zbe-rejo ob napovedani uripred vhodom v Pršernovi ulici, kjer bo navzoče pozdravil predsednik razstavnega odbora gosp. A. Križnič, na kar si vabljeni gostje kor-porativno ogledajo razstavo. — Po sve-čani otvoritvi je razstava dostopna vsemu občinstvu. Med otvoritvijo, kakor tudi popoldne in zvečer svira godba »Drave« pod osebnim vodstvom kapelnika g. A. Skačaja. Glavni vhod k razstavi je v Cankarjevi ulici, kjer se nahaja tudi pi-sarna.

—□—

m MEŠČANOM! V sredo, dne 15. tm. se otvori v našem mestu Industrijsko-obrtna vzorčna izložba. K otvoritvi in posetu te izložbe pride mnogo odličnih tujih oseb iz raznih delov države. Pro-sim Vas, da ob tej priliki njim v čast okrasite svoje domove z zastavami. — Žu-pan: V. Grčar, s. r.

m Himeň. Poročila se je 11. tm. v tu-kajšnji frančiškanski cerkvi gosp. Anton Birgmaier trgovec v Mariboru z gospo-dično Mucko Glaser, hčerka stavbenika Glaserja.

m 9. redna seja občinskega sveta ma-riborskega se vrši v petek, dne 17. avgu-sta t. l. ob 19. uri v mestni posvetovalnici s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo predsedstva in overovanje zapisnika zad-nje redne seje. 2. Predlogi in vprašanja. 3. Poročilo odsekov. 4. Personalne zade-ve. 5. Slučajnosti.

m Uradni dan trgovsko-obrtniške zbornice se vrši ta teden v Mariboru za-radi praznika v četrtek dne 16. t. l. dop.

m Mariborske Čehje opozarjamo, da je v zadnjem času opaziti opaziti živahno zanimanje na češki oddelki »Ljudske knjižnice«. Ne samo češkoslovaški roja-ki, ampak tudi domači izobraženci, ki po-znajo češki jezik, se čisto oglašajo v knjižnici, ki pa jim žal ne more nuditi najmanjše češke literature. Sredstva, ki so »Ljudski knjižnici« na razpolago, ni-kakor ne zadostujejo za nabavo čeških knjig, ki so vsled valutne razlike za nas še prav posebno drage. Vodstvo »Ljudske knjižnice« prosi mariborske Čehje, da da-rujejo knjižnici take češke knjige, ki jih lahko pogrešajo. Po možnosti naj tudi iz-koristijo svoje zveze z domovino in opo-zorijo češkoslov. prosvetne organizacije na našo »Ljudsko knjižnico«. S tem ne bodo koristili samo svojim rojakom, am-pak tudi akciji za zblizanje obeh slovan-skih narodov.

m Prvi citraški klub v Mariboru nas prosi, da pojasnimo: Klub kot tak ni so-deloval pri veselici požarne brambe v Ma-riboru dne 12. avgusta. Sodelovalo je sa-mo nekoliko članov in sicer prostovoljno.

m Permanenčne legitimacije za ves čas Industrijsko-obrtno vzorčne izložbe se do-be v pisarni razstave ter pri sledečih tvrdkah: Zlata Brišnik, Slovenska ulica, Miho Vahtar, Gosposka ulica, Pinter in Lenard, Aleksandrova cesta, Franjo Bu-reš, Aleksandrova cesta, F. Edlinger, kralja Petra trg, Franjo Mayer, Glavni trg, Drago Rosina, Vetrinjska ulica, J. Höfer, Šolska ulica, ter pri I. hrv. što-dionici, Trgovski banki, Centralni, Ljub-ljanski kreditni, Anglo-in Jadranski banki in pri blagajni na glav. in koroš-ke kolodvoru. Izkaznice stanejo 60 Din. ter veljajo kot vstopnice za vse oddelke in ves čas razstave.

m Studijska knjižnica je za časa po-čitnice odprta dnevno od 9. do 13. ure. izvzemši nedelje in praznike ter dostop-na vsemu občinstvu.

m Apell V Mariboru je sin vrle pri-morske narodne rodbine, maturant real-ke, ki je moral že med vojno k vojakom. L. 1920 je bil sprejet v carinsko službo, meseca avg. 1922 pa je moral zopet kot enoletnik k vojakom ter je seveda kot carinik moral dati ostavko na službo. — Sedaj se je vrnil, je brez vseh sredstev in brez vsake službe, ker njegova prošnja za zopetni sprejem v carinsko službo leži že mesec dni v Beogradu in bogve kdaj bo rešena. V rodbini je 6 otrok, ki so vsi

maturirali. Ubogi dečko nima niti stano-vanja niti hrane. Prosimo one, ki bi za-časno trebali kako uradniško moč, da se javijo v našem uradništvu. Zlasti apeli-ramo na njegove primorske rojake!

m Poskušno gašenje z »Expresom«. — Tvrdka »Expres«, dd. Zagreb, ki se u-deleži tudi Industrijsko-obrtno izložbe, priredi v sredo, dne 15. tm. ob 18. uri v Tomšičevem drevoredu poskušno gaše-nje s svojim gasilnim aparatom »Expres«. Kakor nam je znano, se je ta domači iz-delek (tvrdke »Kovina« Maribor) doslej povsod obnesel in ponovno dokazal, da je v marsičem boljši od drugih inozem-skih izdelkov. Priporočamo občinstvu, da si to poskušno gašenje ogleda in na svoje oči prepriča.

m Na Velike maše dan, t. j. 15. avg. vsi v Brezje! Pod mogočnimi lipami so pripravljene za naravoljubne izletnike razsežne ute. V istih se bo točilo po zmernih cenah prvovrstno vino. Pa tudi za lačne železce je vse preskrbljeno. Pri-pomnimo še, da je ta kraj, dasi je odda-ljen od Maribora samo 4 km, bil vedno v slovenskih rokah. Mariborčani pridite! Že ime Sel pove več, kakor sto reklam.

m Restavracija v Narodnem domu je sedaj popolnoma renovirana. Urejena sta dva lokala za klube, na razpolago je keg-ljišče. Točijo se prvovrstna vina, za je-dila pa skrbi izborna kuhinja. Abonentu se sprejmejo vsak čas na hrano.

m Pobegli kaznjence. Svoječas je bilo premeščenih v mariborsko kaznilnico 44 zločincev iz Macedonije, ki bi morali tu-kaj odslužiti večletne kazni. Vsi so bili ukovani v železje. Pri prevzetju v tukajš-nji kaznilnici okov in kaznjencev niso natančno pregledali. Na ta način se je nekemu Manojlu Metoviču posrečilo vti-hotapiti v zapor tudi malo, zločljivo je-kleno žago. Ob velikonočnih praznikih, ko kaznjenci ne gredo na delo, sta si Me-tovič in njegov tovariš Ilić prežagala o-kove, jih zamazala s kruhom ter poma-stila, tako, da paznik ni mogel ničesar opaziti. Par dni pozneje sta morala ime-novana kaznjence na polju za kaznilnico opravljati neko delo. Paznik Lubajšek, ki je imel nadzorstvo, se je za par minut odstranil. Ta trenutek sta porabila kaz-njenca, skinila okove ter pobegnili. — Ilić so na begu ujeli, dočim je Metovič srečno pobrisal. Paznik je bil pri včeraš-nji sodni razpravi oproščen, ker njega ne zadene nobena krivda.

m Kavarna v mestnem parku. Dnev-no koncert od 17. do 19. ure in od pol 20. do 24. ure. Sladoleđ in domače pecivo.

m Drainsedemdesetletni ženit. Posest-nik Miha Bezjak, ki ima na hrbtu že se-dem polnih križev, je še vedno čilega srca in tako se je pred dobrim polletom zaljubil ter si vzel novo tovarišico, Juli-jano Pečarjevo, ki mu je prinesla v hišo še 20.000 kron gotovine, kar vsekakor ni napačno. Toda ljubezen je kmalu ugasnila in neenaka zakonca sta se kmalu grdo gledala. Mihec je Julčko tudi večkrat nap-lehtal, kar je to končno tako vjezilo, da ga je zatožila pri sodnji. Sodnik je Mi-heca obsodil na 14 dni zapora in 100 Din. odkodnine za bolečine. Bezjak je na sta-re dni šel v zapor, sklenil pa je, da pusti ljubezen mlajšim in se hoče ločiti tudi od svoje zadnje izvoljenke. Težko čaka na odrešilno razsodbo sodnika, ki mu bo zopet vrnila prejšnjo prostost.

m Kavarna »Promenada«. Dnevno od 19. ob nedeljah in praznikih od 16. ure koncert prvovrstne salonske godbe ob vsakem vremenu. Izvrstne pijače, slado-led in domače pecivo.

§ Hotel Halbwild. Danes jutranji in večerni koncert. V slučaju slabega vremena v gostilniških prostorih, dru-gače pa na vrtu!

Sport.

§ ISSK Maribor : JSK Orient, Sušak. Dne 1. in 2. septembra t. l. gostuje v Ma-riboru »Orient« iz Sušaka, prvak našega severnega Primorja. Mariborsko občin-stvo bo imelo priliko videti zopet prvo-vrstne nogometne igre. — Podrobneje se bodemo poročali.

§ Lvov : Hakoah (Wien) : Hasmoñea 6:2, Hakoah:Pogon 2:1 (2:0), Hakoah (Wien) je odpotovala sedaj na turnejo v London.

§ »Sport«, ilustrovani sportni tednik v Zagrebu, je ob priliki 20. obletnice usta-nove Hrvatskega akadem. športnega kluba (HASKA) in velikih sportnih priredit-tev tega kluba izšel v povečanem obsegu.

Sokolstvo.

F. Č.

Sokol, kdo si — in kaj hočeš?

(Predavanje).

(Dalje.)

5. Tudi sokolski član(ica) je lahko pri-padnik kake politične stranke. Kot politični pristav pa naj nikoli ne pozabi, da je So-kol in da se ima ravnati po sok. naukih. Pristav (politične stranke) pa je lahko le takšne, — ki ne nasprotuje sokolskemu programu, ki stoji na narodnostnem sta-lišču, ki povdarja vseslovansko vzajem-nost, je v verskem oziru strpljiva in de-luje za kulturni in gospodarski razvoj naroda.

6. Sokolskemu programu nasprotujeta v prvi vrsti komunizem in klerikalizem. v teoriji lep, je v današnji dobi in razme-rah praktično neizvedljiv. Široke plasti naroda ga ne razumevajo in ga prav ne morejo pojasniti, zato zaidejo na stran pota. Internacionalni programi je ide-alen, a je v tej dobi egoizma in materije-lizma nemogoč zlasti med malimi in veli-kim narodom. Kadar bo srčna kultura narodov tako zasidrana, da bodo znali ce-niti svojega sočloveka kot bitje, ki ima tudi pravico do razvoja pod solcem, ta-krat bomo lahko govorili o internacionali-sti. Takrat pa je ne bo treba vpeljati in agitirati za njo, kajti prišla bo sama. Komunizem naj uravna svoj program s poti evolucije, a ne krvave revolucije. Prinaša le bado in pomanjkanje. Vsa izpremeba v narodni duši se mora vršiti polagoma in gre skozi generacije, a ne trenotno, v enem hipu.

Klerikalna stranka ima v svojem na-čelu nadoblast cerkve. Za doseg tega se poslužuje vseh sredstev in metod, raz-rablja vero in versko prepričanje, po-vzroča verske boje in seje med ljudi so-vo in sovraštvo mesto ljubezni. Kriščen-jevangelij, ki bazira na socijalni člove-čanski podlagi, se razlaga čisto subjek-tivno. Klerikalizem se zna prilagoditi vsakemu času in vsaki obliki. Narodni-socializem, komunizem, federalizem, na-rnarizem, republika itd., vse, kar danes mogoče proklinja, sprejema jutri v svoj program. Kjer vidi ali sluti večji uspeh, tam se veže in sklepa kompromis. Največje zlo te stranke pa je, da mora služiti tudi vera v strankarske me-ne. Kadar cerkev in klerikalna stran-ka ne bosta več eno in isto, takrat mo-ga njeni politični boji ne bo več tako groz-ni in nizkoten.

(Dalje prihodnje)

o Župni zlet celjske sokolske župe v Trbovljah je v nedeljo dne 12. t. m. stransko dobro uspel. Zbrano Sokolstvo, ki je došlo v Trbovlje z jutranjimi vlaki, se je pred Gasilnim domom razvilo v slavnostno povorko, ki je šla čez po-oseb. Zelo mnogo hiš in oken je ovence-nih s trobojnicami. Na mnogih krajih so Sokolstvo obsipali s cvetjem, ter pri-čno pozdravili. Posebno prapori, ki jih je bilo pet, so bili krasno okinčani. Pred občinsko hišo je pozdravil Sokolstvo sta-rost društva v Trbovljah br. Sušnik ter v imenu občine br. Velkavarh. Ob-ma se je zahvalil župan in starosta br. dr. Gvidon Serneč. Po odhodu na telova-dišče, so se vršile vaje za popoldanski nastop. Ostalo Sokolstvo pa je odšlo na pokopališče in položilo na grob prvega staroste trboveljskega društva br. Poč-vaškega venec s trobojnim znakom. Na grobu je govoril br. Kühar. Popoldanska javna telovadba je v prisotnosti večštev-lave množice gledalcev prekrasno uspe-la. Z večernimi vlaki je odšlo Sokolstvo zopet domov.

Kultura in umetnost

x Dva nova prevoda iz ruske dram-at-ske literature. G. Božidar Borko je pre-ložil iz ruščine dramo Leonida Andreje-va »K zvezdam« in igraozak Ilije Sirgu-čeva »Jesenska gosli«. Rokopis je izročil mariborskemu gledališču, ki no v pripori-lo obe navedeni drami še tekom prihod-nje sezone.

x Mariborsko poverjenstvo »Nove Evrope«. Uredništvo »Nove Evrope« v Zagrebu je poverilo žurnalistu g. Bož-đarju Borko (Jurčičeva ul. 4) poverje-ništvo za Maribor. »Nova Evropa« je ena najodličnejših jugoslovenskih revij. Med

Sotrudniki so prvi intelektualci vseh treh plemen in različnih idejnih smeri ter mnogi naši inozemski prijatelji. Revija izhaja trikrat na mesec točno ob napovedanem dnevu. Posebnost »Nove Evrope« je ta, da posveča posamezne številke enemu samemu predmetu, o katerem razpravlja več sotrudnikov z različnih vidikov. Tako je na pr. posvetila v prvi letošnji knjigi (na leto izideta dve knjigi) 8 številke problemu vere, cerkve in države. O tem sta razpravljala dva katoliška škofa poleg pravoslavne vladike, vernik poleg nevernika, teolog poleg jurista. »Nova Evropa« je urejevana v širokem idejnem okvirju in jo poznajo tudi v inozemstvu kot reprezentativno jugoslovansko revijo. Uredniki so gg. L. Popović, M. Kostrenčić, L. Pitačić in M. Čurčin. Naročnina za VIII. knjigo, ki teče od 1. julija do konca 1. 1923. iznaša 100 dinarjev. Kdor naroči pri poverjeniku, lahko plača v dveh obrokih. Dobi tudi vse v drugem polletju izišle številke. Natančnejša pojasnila daje poverjenik.

Najlepše novele sveta. Opozorili smo že, da namerava hrvatski književnik z. Ljuba Wiesner v Zagrebu izdajati biblioteko »1000 svetovskih pisacov (najlepše novele svijeta)«. Ker tudi slovenski čitatelji radi posegajo po hrvatski knjigi in ker naše knjižnice ne vedo, kaj bi naročile iz Zagreba, opozarjamo še enkrat na podvzetje g. Wiesnerja, ki zasluži pčornost že zbog tega, ker ne stoji za njim nikakoli bogato založništvo, marveč zgolj energična volja mladega književnika. Čehi imajo že dolgo zbirko »Tisic najlepših noveli«, ki je tudi že zaključena. Upamo, da jo g. Wiesner ustvari Srbohrvatom, a s tem tudi Slovincem. Za umetniško vrednost te nove biblioteko jamči že ime g. Wiesnerja. Program pa je izražen v dveh točkah: 1. dati v skupni izdaji avtologijo svetovne lepe proze v najlepših delih najrazličnejših svetovnih pisateljev brez ozira na njih »modernost« (ker obstoji samo ena umetnost, a to je — umetnost); 2. dati v današnji dobi pokvarjenega okusa in raznovrstnih slabih knjižnih importov nekaj, kar v literaturi pretendira na večnost. V nadaljnjem delu programa je značilen stavek: »Mi bomo v svetovni literaturi poiskali to, kar je za vse planete v vsemiru najvažnejše: Lepoto.« Biblioteka bo stala v abonementu za 5 mesecev ali 10 številki 100 Din. Naročnino sprejema g. Ljuba Wiesner, Zagreb, Pantovčak 4.

Mednarodna glasbena slavnost se vrši v maju 1924 v Pragi.

Gospodarstvo.

Blagovne borze 13. avgusta. Novi Sad: pšenica baška 340, banatska 327,50, srbijanska 312,50, ječmen baški 287,50, sremski 270, kuruza baška 272,50, moka baška »0« 565, »6« 415.

Zagreb: postavno baška odnosno vojvodinska postaja: pšenica 340—345, kuruza žolta 270—280, ječmen za pivo 280—300, za krmo 270—280, oves 270—280, moka pšenična »0« 575—600, »2« 550—575, »4« 525—550.

Beograd: pšenica 120, kuruza 290, oves 275, tendenca malla.

Vrednost našega denarja. Dne 13. tm. se je dobilo na zagreški borzi: 100 aK za 13 in četrt para, 276 dinarjev za 100 čeških kron, 405 in pol Din. za 100 ital. lir, 1725 Din. za 100 švicarskih frankov, 93—94 Din. za 1 dolar.

Oglejte si

Industrij.-obrtno izložbo v Mariboru!

(Od 15. do 26. avgusta.)

Brzjavna poročila

Radić še vedno v inozemstvu.

Vlada ima točna poročila o njegovem gibanju v inozemstvu.

Beograd, 14. avgusta. (Izv.) Po avtentičnih informacijah pri notranjem ministristvu se nahaja Radić še vedno v inozemstvu, kamor je potočnil pred tremi tedni. Vlada je sprejela obširno poročilo o njegovi gibanju in delovanju v inozemstvu. Ta poročila se seveda drže v strogi tajnosti.

Zagreb, 14. avgusta. »Novosti« poročajo: Naš poročevalec je vprašal na merodajnih mestih, ali so resnične vesti, ki se razširjajo v zadnjem času, da se je Radić vrnil iz inozemstva in da se skriva nekje na deželi. Policijska oblast nam je odgovorila, da oblastem ni ničesar znano, da bi se bil Radić že vrnil iz inozemstva.

Beograd, 14. avgusta. Pri notranjem ministru Vujiću se je oglasilo več novinarjev, katerim je dal nastopno izjavo:

Prejel sem poročilo, da se Radić nahaja na Dunaju. Ne vem, kaj ga je napotilo k temu, da se skrivoma odšel iz države. Če ima vsak svobodni državljani pravico prostega gibanja, mislim, da bi tudi Radiću ne bilo treba oditi na skrivaj. Potnega lista mu nismo dali, ker ni

zanj zaprosil. Potni listi se ne izdajajo zato, da gre kdo iz dežele, temveč za to, da ga v drugi državi sprejmejo. Ako ga je Madžarska sprejela brez potnega lista, tedaj to ne pomeni, da je Radić zbežal, ker ni imel vzroka bežati. Sicer pa nas Radićev »beg« prav nič ne vznemirja in vlada mu tudi ne pripisuje pomena. Može je Radić odšel čez mejo z namenom, da se lahko potem postavlja kot mučenec in emigrant.

Ali ostane v inozemstvu ali se vrne v domovino, to je njegova stvar in to zavisi edinole od njega. Vlada se ne bo brigala zanj, ker ima polne roke dela, da našo razširjeno državo dvigne materijalno in kulturno.

Svečani parastos za kraljem Petrom I.

Beograd, 14. avgusta. Kakor izveemo, dospe danes v Topolo Nj. Vel. kralj Aleksander. Spremljata ga princ Aržeh in kneginja Jelena. V Topoli se vrši slovesni parastos v spomin pokojnemu kralju Osvoboditelju. Kralj se ne bo ustavil v Beogradu, temveč bo potoval naravnost v Topolo. Neka vest pravi, da potuje z njim tudi rumunski kralj Ferdinand.

Beograd, 14. avgusta. Danes dopoldne se je vršil v Saborni crkvi svečani parastos za pokojnim kraljem Petrom I. Velikim. Parastosu so prisostvovali vsi v Beogradu se nahajajoči člani vlade in drugi dostojanstveniki.

Nova vlada v Nemčiji.

Dr. Stresemann — državni kancelar. — Nemiri se množe. — Komunisti vedno uporneje razvijajo agitacijo.

Berlin, 13. avgusta. Državni predsednik je imenoval dr. Stresemanna državnim kancelarjem in na njegov predlog pa ministre: za obnovo Schmiedt, za javna

dela dr. Brauns, za notranje zadeve Pollmann, za promet Oeser, za finance dr. Hilferding, za banke dr. Gessler, za pravdo dr. Radbruch, za prehrano dr. Luther; zunanje zadeve prevzame začasno državni kancelar sam. Poštno ministristvo še ni zasedeno.

Berlin, 13. avgusta. Za noč ob 8. uri nameravana seja državnega zbora se ni vršila in bo seja jutri.

Berlin, 13. avgusta. Delavstvo je ponekod v stavki, ponekod v pasivni resistenci. Včerajšnja številka »Rote Fahne« je bila konfiscirana radi poziva k veleizdaji.

Leipzig, 13. avg. Danes zjutraj so skušali komunisti iz več industrijskih krajev vdreti v Zeitz in zasedeti mesto. Devet insurgentov je bilo ustreljenih, 10 oseb, tudi več policistov, pa ranjenih. Napad je bil odbit.

Rumunski prestolonaslednik s soprogo pride na Bled.

Beograd, 14. avgusta. Te dni odpotuje na Bled rumunski prestolonaslednik Karel s soprogo. Visoka gosta ostaneta nekaj časa pri kralju in kraljici na gradu Savoboru.

Paritetna komisija v Rimu dela naprej.

Beograd, 14. avgusta. Iz ministristva zunanjih zadev izveemo, da so vesti o prekinjenju dela paritetne komisije neresnične. Take vesti izmišljajo in širijo fašistovski listi, zlasti »Vedetta d'Italia«.

Turistika in sport.

Koča na Klopnem vrhu je oskrbovana. Vino, hrana in ležišče na razpolago vsak dan. Planincem obisk te koče toplo priporoča odbor SPD, Maribor.

Nekaj primerjalne statistike o cenah v jugoslovenskih mestih

Cene v dinarjih za 1 kg. koncem meseca julija:

	teletina	govod.	svinjina	slanina	mast	jabolke	mleko	jajca
V Zagrebu	20—24	20—26	29—32	32—33-50	31—40	4—7	3—4	1'00—1'50
V Nov. Sadu	24—26	20—24	28—30	34—35	36—38	—	3'50	1'25—1'50
V Mariboru	20—25	23—25	35—40	39—40	39—40	10	3'50—4	1'25—1'50
V Celju	22—25	23—27	28—30	38—42	36—55	—	3'55—4	1'25—1'50
V Subotici	22—23	20—21	25—26	39	40	3—6	2—3	1'00—1'25
V Ljubljani	17—26	17—26	30—35	35—37	40—43	5—14	4'50—5	1'25—1'50
V Beogradu	16—22	14—20	28—30	34—38	34—38	3—10	4'50—5	1'00—1'30

Velika izbira manufakturnega blaga,

kakor sukno, volneno blago, perilo, platno i. t. d. 1703

Srečko Pihlar - Maribor

Gosposka ulica št. 5.

BENCIN

KARBOL

SERGEJ VABIČ - MARIBOR

TRGOVINA Z ŽELEZNINO IN ŠPECERIJO

ALEKSANDROVA CESTA 23. - 1692

CEMENT

CARBOLINEJ

15. VELIKA KAVARNA 15.

Na dan otvoritve razstave

VELIKI ELITNI KONCERT

pomnoženega orkestra g. I. Kaplaneka. SPECIJALNI PROGRAM.

Cene običajne.

Začetek pol 9. uri.

1638

Ob 10. uri v

3—1

KLUB-BARU

koncert s pevske in plesne točkami. Gostovanje češkega umetnišk. ensembela

Slavinette Duo - Hugo-Hugo

Madame de Corffu - Sily Grey.

Vstop prost. — Lože se lahko rezervirajo.

DIJAKA

VI. in III. realke iščeta stanovanje s prehrano v Mariboru za šolsko leto 1923-1924. Ponudbe na upravo lista. 1687

TOVARNA KANDITOV

F. ROZMAN - MARIBOR

ALEKSANDROVA CESTA št. 57.

Priporoča svoje dobroznane kandiditi.

Zahtevajte cenik! 1695 Zahtevajte cenik!

1685

Vseh vrst vino, žganje, špirit iz ARKOVE TOVARNE rafinirani 96.7%, najfinejši, brez vonja, sirovi, gorljivi, vedno na skladišču po najnižjih cenah

VINEA d. z. LJUBLJANA - RUDNIK Telefon 5-18

COGNAC MEDICINAL

Generalno zastopstvo tovarne „ARKO“, Zagreb
Tovarna špirta, kvasa, likerja, konjaka, etra.

TRIPLE SEC LIQUERS

Trgovci posetite:

Trgovci posetite:

VI. VZORČNI VELESEJEM V PRAGI

od 2. do 9.
septembra

Znižana vožnja na jugoslov. in čehoslov.
železnicah. - Znižana pristojbina za vizum.

Direktni posebni vlaki med Prago in Ljubljano

Pojasnila dale:

Čehoslovaški konzulat v Ljubljani, Breg šte. 8

in

1696

Aloma Company d. z o. z., Ljubljana, Kongresni trg št. 3

VELESEJEM V GRADCU 1923.

Blagovni - vzorčni sejm - poljedeljski sejm
in

razstava gasilskih
in rešilnih potrebščin
od 1. do 9. septembra.

Pojasnila daje Grazer Messe-Amt, Gradec, Industriehalle-
park - Telefon št. 41-27 - in Aloma Company anonč.
reklam. d. z o. z., Ljubljana, Kongresni trg 3.

Priporoča se

„ŽITARICA“

veletrgovina z moko in deželnimi pridelki.
Maribor, Aleksandrova c. 32.
Menjalnica žita v Lažeršbergu. — 1691

ZAHTEVAJTE! POVSOD! ZAHTEVAJTE! „AMBRA“ PARFUME

Eau de Cologne Special. - Eau de Co-
logne Double. - Puder vseh barv in
kvalitet. - Prašek in pasto za zobe.
Vodo za usta, najboljša voda seda-
njosti. - - - Lanolin Cremu original.
Shampooon tekoči. - - - Specialiteto.
„AMBRA“ voda proti izpadanju las.
Od danes priznato edino sigurno sred-
stvo te vrste. - Vsi „AMBRA“ parfumi
in kozmetični preparati so enakovredni
francoskim izdelkom. — 5-1 1646

Glavna zaloga: ZAGREB, Gajeva ulica 47. — Zahtevajte cenike.

Velika zaloga

cementa, traverz, železa in dr.
po ugodnih cenah. 2576

Pinter & Lenard, Maribor.

Dne 18. avgusta 1923 ob 14. uri se vrši

NA GLAVNEM TRGU LICITACIJA

automobila znamke „PUCH“. — 1675

MED. UNIV. DR. FRAN STAMOL

etabliral se je v Vetrinjski ul. 10

kot **ZOBOZDRAVNIK**

ordinira od 9.—12 in od 15.—17. ure. - 1674

Podpirajte slovenske tvrdke!

NORICUMWERKE CLESS

KOLESA NA ZOBE

4-1 in 1682
pogovi vseh vrst in velikosti.

Josip Sulič čevljarski
mojster

Trgovina z čevlji lastnih izdelkov.
Aleksandrova cesta 30

Največja izbira vseh vrst sukna, platna, etaminov in drugega modnega blaga

FRANC MASTEK :: MARIBOR

GLAVNI TRG 16

1608 3-2

Nizke cene! Solidna postrežba! Poštni nameštenci na obroke!

Gostilna mesto TRST, Tržaška cesta 8, priredi v sredo, dne 15. avgusta od 15.-23. ure

velik vrtni koncert

Obenem naznanja cenj. občinstvu otvoritev „Dalmatinske kleti“ v istih prostorih, toči se prvovrstna dalmatinska in refoška vina. Priporoča se Hinko Cigoj. - 1688

Najboljše in najcenejše

pa tudi najlepše blago za obleke, kakor sukno, hlače, volneno blago, plavina, cefir, šifon, platno, izgotovljene obleke, srajce, predpasniki, nogavice, robci, oboje itd. se dobi prvovrstno pri

I. N. Šoštarich, Maribor
Aleksandrova cesta števil. 13. 2577

Žage in vsakovrstne stroje za obdelovanje lesa,

vsakovrstne kombinirane Univerzalne stroje s tračno in krožno žago, s skobelnikom (Abriet-und Dichtenhobelmachine), vrtalom, frezo in krožno žago, nadalje motorje in transmisije prvovrstne kakovosti, razpošilja po nizkih cenah in z ugodnimi plačilnimi pogoji. 1145

Welker-Werke

Wien X. Laxenburgerstraße 12.

Novosadska izložba

za našo državo od 11. do 26. avgusta 1923 inozemske industrije in domači industrijski izdelki. Poljedelska veleproizvodnja in predstavljanje poljedelskih strojev v pogonu.

Na podlagi legitimacije izlozbe 50% popusta na vseh železnih izdelkih.

Posetite izložbo! Posetite izložbo!

1613 1613

Ne pozabite naročnino!

Mala oznanila.

Išče se samostojna pisarniška moč za sanatorij, zmožna slovenskega ali srbo-hrvaskega jezika v govoru in pisavi kakor stenografije, za takojšnji vstop. Predstaviti se je v pisarni: Bratje Tavčar, Maribor, Kopališka ulica 11. 1696

Tvrdo za izvoz me-a Marković potrebuje u Mariboru stanovanje za svojega zastupnika Božidara Jovanovića sa njegovom familijom od tri osobe. Stanovanje treba biti iz dveh ili više sobe sa kuhinjom, meblirano ili nemeblirano. Za uslove obratiti se Jovanoviću u pisarni spedicije „Adrija“ Aleksandrova c. 25. 1681 3-1

Slov. plan. društvo v Mariboru išče za Mariborsko koč na Pohorju oskrbnika. Prednost imajo zakonci in taki, ki so že bili v slinih podjetjih. Pismene prijave do 20. avgusta 1923 na naslov: Odbor SPD v Mariboru, tvrdo Pintar & Lenard. 1614 3-2

Kompletni sokolski kroj na prodaj. Naslov v upravi. 1684

Dijak z boljše hiše se sprejme na stanovanje in hrano pri boljši rodbini brez otrok v vili z vrtom. Naslov v upravnish-tvu „Tabera“. 1689

Stanovanje išče trgovski vajence. Ponudbe na tvrdo Pintar & Lenard, Maribor. 1693

Doberman psi, pristne pasme, 2 para 1½ leto stara, in 3 para 4 mesece stara, po nizki ceni na prodaj. Poizve se: Tigar, Jezdarska ul. št. 8. 1679

Na hrano in stanovanje se sprejme tri dijake ali diakinje. Glasovir na razpolago. Vprašaj se pri I. Š., Koroščeva ulica št. 6/II. 1697

Srebrna tobačnica se je izgubila v nedeljo pri gasilski slavnosti. Naj se odda proti dobri najdenini na Pristanu št. 10 (Emil Böhm) 1698

Soba z eno posteljo, se odda 20 min. odaljeno iz Glavnega trga po zmerni ceni. Naslov pove uprava „Tabora“. 1677

Higijenična brivnica se vsem priporoča. Prvovrstna postrežba. Vjekoslav Gjarin, Jurčičeva ulica 9. 1850

Prvovrstna čevljarska delavnica R. Monjac, Maribor, Jurčičeva ulica 9, sprejema vse vrste naročil po meri in vsakovrstna čevljarska pravila. Cene zmerno. Postrežba solidna. 1118 30-20

Posvetilo se prodaja, eventualno tudi s pritiskinami ter premičninami in je naravnost idealno bivališče za upokojenca, posebno za duhovnika. Natančnejše informacije pod „Vinograd S. G.“ na upravništvu „Tabora“. 1634 3-2

Čepice po neverjetno nizkih cenah, srajce, kravate, klobuke, nogavice, peramaice, robce in ostale modno blago prodaja brez konkurence modna trgov. B. Veselinović & Komp., Maribor, Gosposka ulica št. 26. 1805

Lokal za skladišče, ohrat ali delavnico, 32 m², v Dravski ulici, se takoj odda. Pojasnila Dravska ulica št. 10, I/11. 1684 4-2

Dobro idoča trgovina na prometnem kraju se takoj prodaja. Vico, Glavni trg 5. 1662 4-1

Kdor mi preskrbi v Mariboru stanovanje z sobo in kuhinjo, temu posodim Din. 95.000. Obratiti po dogovoru. M. André, Koroščeva ulica št. 17. Maribor. 1663

KAVARNA CENTRAL

SE CENJENEMU OBČINSTVU PRIPOROČA. - 1702

MARIBOR, GOSPOSKA ULICA

KORESPONDENTINJO

veščo slovenskega in hrvaskega jezika, išče večje industrijsko podjetje v Mariboru. - Nastop takoj. Cenj. ponudbe pod „korespondentinjo“ na Anončni zavod H. Sax, Maribor. 1678

Priporoča se

o priliki poseta industrijsko-obrtne izložbe v Mariboru

kavarna „Jadran“
Aleksandrova cesta

Kavarna je celo noč odprta. - 1690

TRGOVSKA BANKA D. D.

Podružnica:
MARIBOR

Ekspozitura na Industrijski obrtni vzorčni izložbi v Mariboru

izvršuje vsa
v bančno stroko
spadajoča dela

PRIPOROČLJIVE DOMAČE TVRDKE. Zbirni oglasnik Oglasnega zavoda Fran Versič, Maribor.

Priporoča se ugodni nakup za
manufakturno blago
in svilenih rut - šerp

M. FELDIN - MARIBOR
Grajski trg 1 3-1 1666 Vetrinjska ulica

I. BALOH MARIBOR

Priporoča v nakup razne toaletne potrebščine, kakor
mila, kolinske vode, olja za lase itd. Nadalje nogavice,
naramnice, košare za potovanja in pleteno pohištvo.
Na drobno — 2-1 1667 — Na debelo

M. OŠLAG

TRGOVINA Z USNJEM
MARIBOR, ALEKSANDROVA C. 13.

Priporoča svojo zalogo usnja in
vse čevljarске potrebščine. 1668 10-1

TOVARNA PERILA Verdnik & drugovi

družba z o. z. 1669

Maribor, Aleksandrova cesta 51

nasproti glavnemu kolodvoru.

Telefon št. 263, SHS. poštni ček. račun št. 12.940

Samo na debelo! Samo na debelo!

Izdelovanje in preoblikovanje

slamnikov in klobukov

za ženske in moške po

najnovejši modi

Na drobno! 4-1 1670 Na debelo!

IVAN KVAS, MARIBOR

MELJSKA CESTA ŠTEV. 74.

Podpirajte Jugoslovensko Matico

BREZ SLADKORJA!

BREZ KISA! 5-1 1673 BREZ SALICILA!

Sploh brez vsakega dodatka se lahko

REX

konzervnimi steklenicami in aparatom napravi
brez truda vse vrste okusnih, zdravih in cenih
domaćih konzerv.

V „REX“ vkuhane jagode, češnje, hruške, češnje
jabolke, sploh vse vrste sadja se hranijo pri netzpre-
menjenem naravnem okusu in največji zdravilni
vrednosti brez vsakega dodatka leta in leta. Ravnotako
se ohrani za nedogledni čas vsak drugi živež, posebno
vse sočivje (žol. grah itd.), meso, klobase, pastete,
gobe, ribe in dr. Po tovarniških cenah priporoča:

Ivan Kovačič, Maribor, Koroška c. 10

trgovina stekla in porcelana. Na veliko in malo.

Velika zaloga vsakovrstnega stekla, šip, ogledal, porcelana in kame-
nine, svetiljke, kakor vseh v steklaško stroko spadajočih predmetov
po najnižji ceni. Telefon št. 438

Umetno mizarstvo in
delavnica za pohištvo
STEFAN KOTER

MARIBOR - Dravska ulica št. 8

Prevzema vsa v to stroko spadajoča dela od na-
vadne do najfinejšje vrste. — Vzorčne sobe, kakor

tudi slike od istih vedno v podjetju brezplačno

10-1 na razpolago 1671

ZALOGA PORCELANA IN STEKLA

2-1 1672

Prej BERNHARD - sin imejtelj

GUSTAV BERNHARD

MARIBOR - Aleksandrova cesta

NA VELIKO Telefon 30 NA DROBNO

JADRANSKA BANKA A. D. BEOGRAD

Podružnica: MARIBOR

Centrala: BEOGRAD

Podružnice:

Bled

Celje

Cavtat

Dubrovnik

Ercegnovi

Jesenice

Jelsa

Kotor

Kranj

Korčula

Ljubljana

Metković

Prevalje

Split

Sibenik

Zagreb

Afilijacije:

Adriatische Bank, Wien

Banca Adriatica, Trieste

Abbazia in Zara

Frank Sakser State Bank, New-York

Sprejema vloge na knjižice in tekoči račun po dogovoru
pod najugodnejšimi pogoji ter objavlja vse bančne
posle najkulantnejše. 1699

CENTRALNA BANKA

podružnica: MARIBOR

Centrala: ZAGREB

Izvršule vse bančne transakcije

za tu- in inozemstvo

Brzjavni naslov: CENTROBANKA

1680

Telefon 101-242

2-1

ARKO LIQUEUR TRIPLE SEC!

Pregled razstavišča.

(S štirimi slikami.)

Če sta že dosedanji dve obrtni razstavi, ki sta se vršili v Mariboru, vzbudili vseobčo pozornost, bo letošnja Industrijsko-obrtna vzorčna izložba naravnost presenetila, tako obiskovalce, kakor razstavljalce same. Za to jamči že razstavišče samo, ki je vzorno urejeno in dela prirediteljem vso čast. S pičlimi sredstvi, a s tem večjo požrtvovalnostjo in trudom je zrastle iz malega, neznanega začetka nekaj velikega, lepega, krasnega, rekli bi, očarujočega. Že sam vrt Dijaškega doma je spremenjen v pravega Eldorado. Toda oglejmo si po vrsti.

Glavni vhod k razstavišču je iz Cankarjeve ulice v šolskem poslopju, (glej

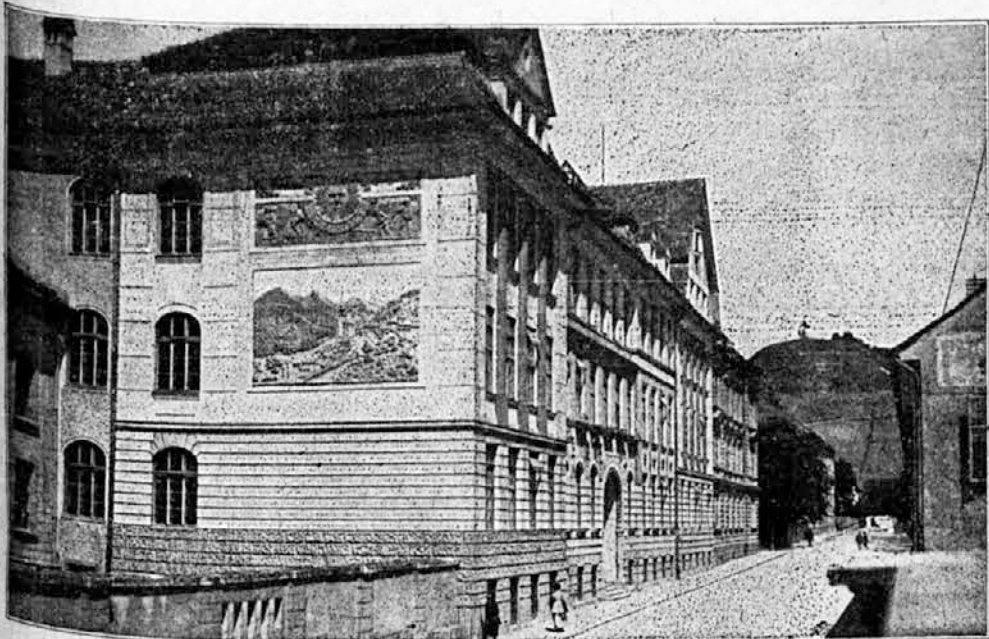
sliko 1.), kjer je nameščena razstava obrtnih izdelkov in umetniška razstava kluba »Grohar«. V krasnem, trinadstropnem poslopju so v ločenih oddelkih razmeščene posamezne obrtne stroke in lahka industrija. Hodnike krase lepo izdelane reklamne plošče in posamezni paviljoni. Pisarna uprave je v pritličju na desno. Po stopnicah nasproti pisarni dospemo na dvorišče, odtod na desno v telovadnico, na levo pa v veliko lopo za industrijske izdelke, kakor stroji, zvonovi itd. Desno mimo telovadnice dospemo čez par stopnic na vrt Dijaškega doma, kjer nas pozdravlja cela kopica ličnih in lepo razvrščenih paviljonov in paviljon-

Ivan Fabeck, Celje:

Naš dan.

Ob slavnostni otvoritvi Industrijsko-obrtno vzorčne izložbe v Mariboru je uместno, da se zamislimo kaki dve desetletji nazaj, ko o slovenski industriji še ni bilo skoraj bi rekli sledu. Kar je bilo, je bilo tuje, le mala obrt se je začela gibati, pa še ta v najskromnejši obliki. Temu se nemoremo čuditi, kajti kdo izmed tedanjih obrtnikov, in naj si še tako vešč, je dobil kako javno delo, bodisi deželno ali državno? Tu pa tam se je kaka slovenska občina še po možnosti držala znane-ga narodnega gesla »Svoji k svojim«, ali ker so bila taka občinska dela v večjih slučajih subvencionirana po dežel-nem odboru, je bil po večini tudi že dolo-

čen dobavitelj in to je bil Nemec. Če je pa že kdo vendar kako napravo v izvršitve dobil, je moral pokusiti in prenašati šikane nemško-nacionalnih uradnikov, da, celo cestinarjev. Se-li moremo čuditi, da naša obrt in industrija ni mogla priti na površje? Sicer je vstrajnost duševnih in fizičnih sil slovenskega obrtništva krepko vihtela kopje proti tujerodni konkurenci ter smo že v letih 1910 pa do početka svetovne vojne imeli Slovenci zaznamovati marsikateri uspeh na tem polju in to brez vsakih subvencij in obrtnih šol; vzrastlo je slovensko obrtništvo iz lastnih sil. — Ko se zamislimo v to preteklost, postanemo hitro otožni; a

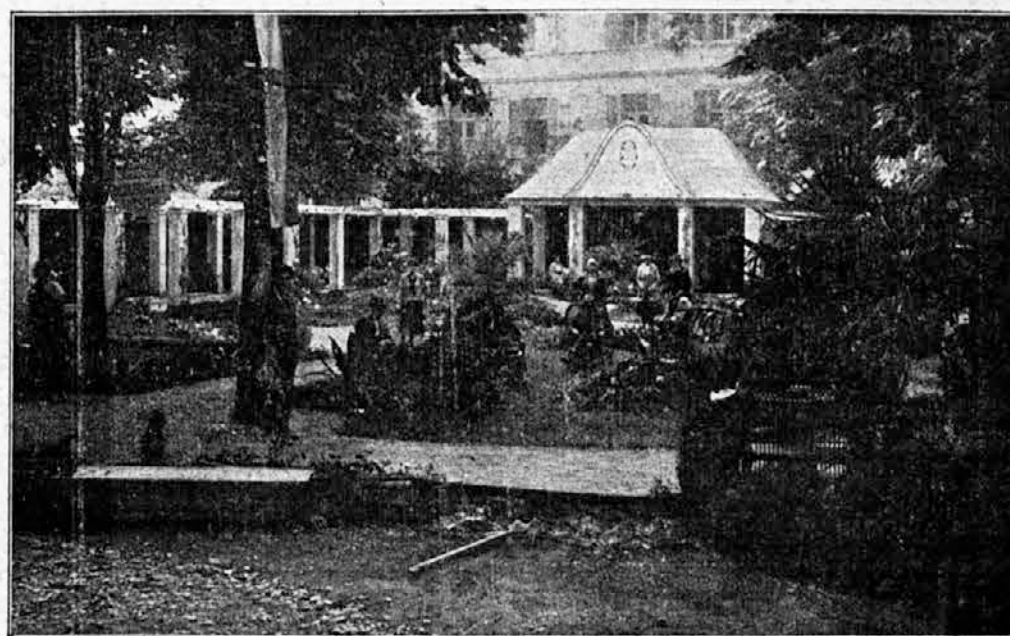
Slika 1. Glavno poslopje razstave. (Glavni vhod).

Atelje V. Vlašič, Maribor.

čkov. Takoj na desni je poskrbljeno za abstinentne — točilnica Rogaške slatine. Da pa pridejo na svoj račun tudi prijatelji dobre vinske kapljice, bo skrbela razstava vin, ki je nameščena v poslopju bivše ljudske kuhinje, za poslopjem samim pa stoje v senci kostanjev mize, pri katerih bo vsak dan sestanek vinskih bratcev. Tu je namreč točilnica vinarskega odseka kmetijske družbe, ki toči le pristo, nekrščeno kapljico.

Toda pustimo za enkrat dobre kapljice ter si oglejmo paviljon mestne plinarne, ki stoji nasproti poslopja ljudske kuhinje. Tu razkazuje ravnateljstvo plinarne praktično uporabo plina na raznih aparatih za gospodinjstvo, obrt in industrijo. To so zelo zanimive stvari, toda vročina pasjih dni bo marsikoga zvalila k paviljonu delniške pivovarne Laško, kjer bo g. Serbec točil belega in črne-

ga eksporterja. Čisto v kotičku, na drugi strani malega parka s klopčami, ki ga je zasadilo vrtnarsko podjetje Jemec, se skriva ličen paviljonček g. Gjurja Valjaka, kjer se bo dobilo vino v steklenicah. Za lačne želodce bo skrbel bufet, ki ga oskrbuje tvrdka Hmelak. Od tu se nudi krasen pogled na veselični prostor (glej sliko 2) z vrtnarsko razstavo tvrdke »Vrta«, Džamonja in drugovi v ozadju (glej sliko 3). Na levi sta krasna paviljona za slaščičarno in kavarno (glej sliko 4), na desni je paviljonček čokoladne tovarne »Sana«, levo in desno od prehoda na Prešernovo ulico pa je nameščen poštni urad in tobakarna. Bufetu ob strani toči v ličnem paviljonu pivovarna Götz svoj izdelek. Na zaprtem delu Prešernove ulice je nameščena v lepih paviljonih gradbena razstava, ki bo gotovo vsakogar zanimala. Proti Aleksandrovici cesti

Slika 3. Vrtnarski oddelek.

Atelje V. Vlašič, Maribor.

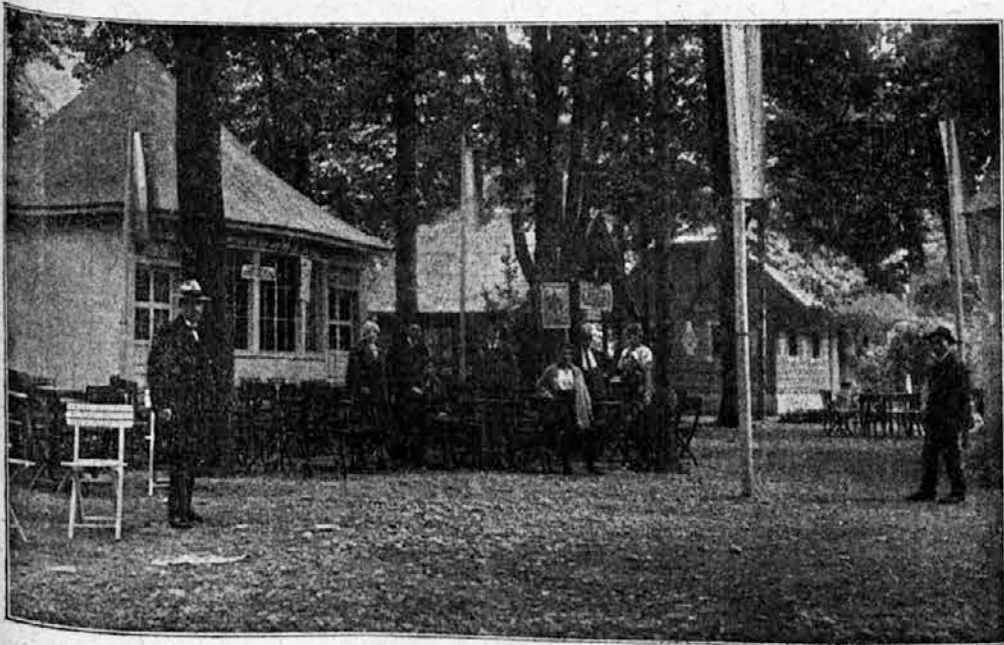
ko si predočimo sedanost in gledamo današnjo mariborsko Industrijsko-obrtno izložbo, se nam razširi sree, da bi človek v duhu poljuboval vse one vztrajne borce, ki so znali se spretno boriti proti vsem pogubonosnim navalom na naše narodno obrtništvo.

Na dan otvoritve slavi Slovenec, osobito obmejno obrtništvo, svoj triumf. S to izložbo je nekada tako malo uvaževano obrtništvo pokazalo ne le ožjim rojakom v lastni državi, ampak tudi tujemu svetu, kaj zmore krepka volja. — Kakor sicer nobena svitar na svetu ni popolna, se bodo gotovo našle še različne pomanjkljivosti na naši letošnji izložbi v različnih obrtih. To se najde vsikdar in povsod, in to bodi kažipot za nadaljni razvoj naše podjetnosti. Naša volja in naš cilj mora biti: kar drugi zmorejo, to moramo tudi mi doseči. Bo sicer v tem

tekmovanju za spopolnitev marsikateri onemogel, da, celo padel, toda v boju za zmago treba iti tudi preko trupel padlih junakov.

Je pa naše obrti, trgovine in industrije prva narodna dolžnost, razviti našo obrt do čim največje popolnosti. Gospodarski položaj slovenskega naroda je tak, da nam samo poljedelstvo ne more prinesiti blagostanja. Treba je preskrbeti našemu ljudstvu še drugi vir dohodkov. Ta leži v industrializaciji Slovenije. — Da se bo to doseglo, bodo naše obstoječe industrijske, obrtne in trgovske organizacije morale rešiti še mnogo nerešenih vprašanj, osobito pa mala obrt, in sicer:

— Udeležba na kreditu Narodne banke, obrtno šolstvo in vprašanje naših obrtno-nadaljevalnih šol, katerim je za to leto od države v proračunu črtan vsaki prispevek za vzdrževanje.

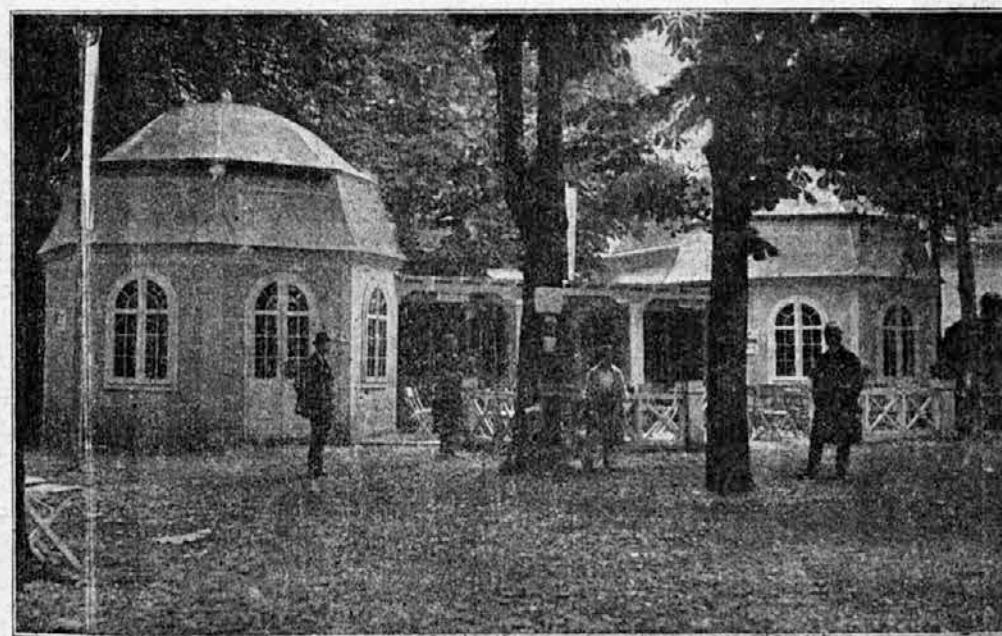
Slika 2. Veselični prostor na razstavišču.

Atelje V. Vlašič, Maribor.

se dviga starodaven grajski stolp, ki tvori drugi vhod k razstavi. Na levo od tega stola je prehod v obširno Götzovo dvorano, kjer je nameščena kovinska stroka, kolarstvo itd.

Razstava sama je odprta dnevno od 8. do 18. ure, dočim bo na veseličnem prostoru, kjer svira priljubljena godba glasbenega društva »Drava« pod vodstvom svojega kapelnika g. Skačaja, pravo življenje še le zvečer. Tam je tudi na prostem nameščen kino, ki bo poleg poučnih

ter gospodarskih filmov in reklam predvajal kaj veselega. Tudi boginji ljubezni je posvečen lep kotiček. V prostorih ljudske kuhinje je krasno urejen bar s številnim celicami in bajno razsvetljavo, kjer se bo lahko brezskrbno kramljalo. Kdor si bo razstavo le enkrat ogledal, bo gotovo prišel še drugič in tretjič, in vsakomur bo žal, ki si je ne bo ogledal, kajti Maribor se ne bo kmalu več ponašal s tako prireditvijo.

Slika 4. Slaščičarna in kavarna.

Atelje V. Vlašič, Maribor.

Naše obrtne organizacije morajo napeti vse sile, da obrtno-nadaljevalno šolstvo vzdržujejo, kajti prekinjenje tega pouka bi pomenilo in kmalu tudi pokazalo nazadovanje. Da se pa to ne bo zgodilo, nam jamčijo samozvestne stanovske organizacije, katerih uspeh se slavi na dan otvoritve. Kličem razstavnemu odboru besede nepozabnega pesnika: Ne strahi se boja, ne strahi se znoja, saj moško dejanje krepčuje moža... A pokoj mu zdrave moči pokonča —!

Javne kulturne naprave v Mariboru.

ŠTUDIJSKA KNJIŽNICA, kazinsko poslopje (Slomškov trg), odprta vsak dan od 9. do 13. ure.

LJUDSKA KNJIŽNICA, Narodni dom 1. nadstropje, odprta ob nedeljah od 10.—11. ure in ob četrkih od 18.—20. ure, mladinski oddelek ob sobotah od 18.—19. ure.

Dr. Avg. Reisman:

Reprezentanca mest.

(Beseda k važnosti mariborske razstave.)

O umestnosti in pomeni gospodarskih razstav in sejmov, ki so se po vojni zopet razvili, so v javnosti različna mnenja. Celo v strokovnih gospodarskih časopisih se množe skeptiki, ki so mnenja, da je konjunktura za slične prireditve že mimo, ker so se prometne razmere v Evropi že znatno izboljšale in blagovna skladišča napolnila. Tudi potniki velikih in majhnih podjetij iz vseh držav že prav pridno obiskujejo, oziroma celo nadlegujejo naše kraje.

Toda razstave in sejmi niso važni samo za gospodarstvo, za trgovce, obrtnike in industrijalce, temveč za vse sloje, posebno za vse prebivalstvo mesta in bližnjega okraja, kjer se ravno vrše. In baš o tem bi bilo umestno, v naši javnosti mnogo razpravljati.

To so pokazale zlasti seje mariborskega občinskega sveta, kjer smo že ponovno poslušali mučne debate o subvencijah za to ali ono javno institucijo, za sprejem oddličnih gostov, o udeležbi pri kaki slavnosti v drugih krajih in podobno.

Večini občinskih svetnikov je bilo običajno žal za par stotakov, od katerih bi občina ne imela že takoj drugi dan vidnih direktnih obresti. In tako je mariborska občina tudi za dosedanje razstave prav mačehovsko skrbela — v veliko škodo vsega mestnega prebivalstva. Razstave so vsled tega trpele na potrebnem ugledu, boriti so se morale z ogromnimi zaprekami, zlasti finančnimi težkočami, interesni pa so se začeli bati rizika.

Za vsemesta takšne razstave v obliki velesejmov mogoče res niso več tako važne, ker imajo takšna mesta nebroj drugih atrakcij za pritegnitev tujcev, kapitala in možnost gospodarskega razmaha. Njih ugodno stanje pospešujejo zlasti centralni uradi, ugodna geografska lega, komunikacijska sredstva, tradicije, favoriziranje s strani vlade, centrale denarnih zavodov, višje šolstvo in še nebroj drugih ugodnosti, ki nastajajo že same po sebi v velikih centrih.

Maribor pa je provincijalno mesto, ki se je še le v zadnjih desetletjih razvil v trdnjše gospodarski in upravni center. Saj je bilo še pred nedavnim Celje tudi za Maribor druga sodna inštanca, po naravnih ugodnostih pa Celje še danes, zlasti po svoji legi znatno nadkričuje Maribor, ki je s prevratom zgubil precej zaledja proti Koroški in severu. Videti je, da gospodarsko po prevratu nekako stojimo, kar kaže posebno jasno popolna gradbena stagnacija, ki je marsikje po deželi živahnješa kot v Mariboru. Ko bi ne imeli pred vrati falske elektrarne, bi menda ne stalo niti teh pet industrij, ki smo jih zadnji čas vendar dobili in s tem zaposlili par sto delavcev več.

To je precejšen pasivum za obmejni Maribor. Da, obmejni — to ga ravno ovira, ker centralna vlada nima baš interesa, da se ustvarjajo na obronku države visoke vrednote, ki so lahko v kritičnem momentu čez noč plen sovražnikov. Na drugi strani pa treba ravno obmejno pozicijo čim najbolj eksploatirati, kar delajo zlasti gospodarsko uvidevni tujci. Za import in eksport je zaslužka v vseh mogočih verzijah še vedno več kot dovolj. Investicije novih tehničnih pridobitev imajo krasno bodočnost z ozirom na bližino falske elektrarne. Že dosedanje ugodne železniške zveze na vse strani, posebno pa odprtje Prekmurja z novo železnico, plovna Drava, bogata agrikultura v okolici, neizčrpna zaloga lesa v pohorskem zaledju, industrije opekara, vse to naravnost kriči po gospodarskem razmahu, kojega Maribor doslej ni bil deležen.

Sicer je res, da si reže gospodarstvo običajno samo svojo pot, če so mu dani življenski pogoji. Pravim: običajno, ne pa vedno, posebno ne v tako težkih gospodarskih bojih, kot jih preživljamo baš sedaj, ko nima nihče več denarja in je postala dvajsetodstotna obrestna mera že povsem običajna in realna. Poleg smotrene državne narodne gospodarske politike morajo priskočiti na pomoč predvsem tudi lokalni činitelji, posebno domače korporacije, upravni organi, občine, pri nas reprezentanca mesta Maribora. Kdor se hoče danes kjerkoli uveljaviti, mora upoštevati kruti boj za obstanek

med tisočimi in stotimi interesi, ki se križajo med seboj. Zmaga le oni, ki so silno močan, živah in uvideven. Živijo samo redkokedaj potiska v ospredje črta, ki stoji križem rok v zavesti svoje dobrine in moči. Maribor mora ponovno in ponovno opozarjati na sebe, kazati svetu svoje udobnosti, bogastvo in možnosti za investicije. Zato so za mesto ogromne važnosti obiski tujcev, ki imajo običajno dobre oči za vse, tudi zato, česar mi sami ne vidimo. Mestni zastop, ki ima pospeševati blagor mesta, vseh slojev, bi omalovaževal svojo vzvišeno nalogo, če bi ne znal izvabiti v korist mesta vsakega obiska češkega, poljskega, ruskega ali srbohrvatskega pevskega zbora, ali številnih drugih posetov, ki, četudi samo prehodno, pasirajo obmejni Maribor. Zadnji obisk novinarjev je bil za naše mesto naravnost epohalnega pomena, zdi se mi, da poklicani priložnosti niso zadostno izrabili. K sreči imamo v Mariboru mnogo zasebne inicijativnosti. Manjka nam pa še žal celo društva za tujski promet in tako v tem oziru po prevratu nismo storili niti koraka.

Jutri otvorimo že tretjič večjo razstavo. Od vseh strani bodo prihajali tujci in prinašali v mesto denar. Na vodstvu mestne uprave leži, da tudi ono skrbi za čim večji dotok teh tujcev, da stalno dela in neguje one institucije, s katerimi se more pred svetom častno in koristno reprezentirati. Treba je gledati v bodočnost in skrbeti zlasti za krize, ki so prihajale v perijodah že pred vojno in se ponavljajo stalno po njej. Mnogo premalo je vršitev tekočih poslov v tako velikem gospodarskem kompleksu, kot ga vsebuje mesto Maribor. Vrzeli, ki nastajajo pri tem, bo pokazala posebno razstava.

Sploh nam naj bo razstava, ki jo je priredila zopet kljub lanskemu deficitu, s pohvalno smelo drznostjo zasebna iniciativa, dobra šola, kako naj dela Maribor, da bo častno reprezentiral pred svetom, pred drugimi mesti, in napotil nov dotok ustvarjajočih sil v svoje območje.

—□—

M. Š.:

Maribor v izložbi.

Prireditve, ki nudijo občinstvu v širokem pojmu besede posebno koristi ali užitke, so verni odsevi svoje okolice. Morda pa zrcali malokatera izložba tako zvesto razvoj svojega ambijenta, kakor naše boje in naše hotenje na gospodarskem polju, naša mariborska industrijsko obrtna.

Šele tretja je po številu, vse v zadnjih treh letih. To pove, da »Marburg« tu ni značilni ničesar. Kar bi bilo po legi sicer spadalo v njegovo sfero, je požrl Gradec. Mesto je tržilo le s seboj in svojo okolico, promet se ni dvigal nad malomeščansko omejeno površino. Pa tudi ni bilo stremjenja ali interesa za povzdig mesta. Tako ni bilo poprej nikakih izložb gospodarskih, pa še manj kulturnih prireditev v vrednosti naših umetnostnih razstav, gledališča in koncertov.

Prevrat je postavil mejnike ne daleč nad mestom; postavil pa jih je tudi v gospodarski razvoj, razločil dobo mrtvila od nove dobe razmaha. Ta razmah ima dvojen izvor: Prvi je položaj obmejnega mesta s svojimi posebnostmi koncentracije, ki pa ni dosegel pričakovane intenzitete; drugi je spoznanje, da bo iz Marburga postal šele tedaj tudi notranje vseskozi. Maribor, ko si izgradi gospodarsko trdnjavo. To dvoje giblje naš razvoj ob koreninah vsega gospodarstva: v obrtništvu. Ta je pravi reprezentant in ta je tudi poklicel na pomoč izložbe.

Res, če pogledamo izložbe, obrtnišstva je največ. Prvi pionirji nacionalnega gospodarstva. Evo: to je Maribor!

In vse to je še mlado popje in cvetje. Množina mladih podjetij, ki še tiplje instinktivno po gospodarski poti in išče na razstavi opore. Gore ovir v proletarijiran srednji stan z uradništvom, nestalna valuta, bližnja konkurenca imozemstva ob nezadostni carinski zaščiti — je treba prekositi. Zoper vse odporne oblice odjemalcev, zveza z vsemi kraji potrebnim in povpraševanj, stiki od blizu in daleč. Evo — zato naš Maribor v izložbi!

Vse je v izložbi, slovenski in nemški. Prvi je le malokje industrijaliziran, še tam je le deloma domač. Drugi se predstavlja z jakimi sposobnostmi tovarniških dobav. Ni čuda. Temelj je imel že pred vojno, ko je delal v glavnem za

domač konzum. Velika potreba države je napotila do razširitve podjetij, ki nes prespavajo. Zato vidiš tudi tu pravo lice naše moči: Maribor, domačin začetnik, tujec bogatin!

Slika bi bila nepopolna zgolj v kolonaturi gospodarstva. Zato združuje tudi en del našega prosvetnega dela: Slikarsko razstavo.

Tudi posvetnih prireditev v Nemškem Mariboru ni bilo. Naš Nemec je tešil svoj duševni glad v Gradcu. Še le mi smo zgradili idejne domove prosveti v gledališču, Groharju, Matici, Ljudski knjižnici itd. In če obstane ob slikarski razstavi, vedi: Tudi to je nov obraz Maribora, ki te gleda iz izložbe.

Če je lepak za prvo razstavo kazal dete, noseče bruno, in za drugo jekleno pest nad mestom, je resničen tudi simbol v lepaku za tretjo izložbo; kajti že so gospodarski sloji — mož z uspehi v rokah. To pokaže Maribor v izložbi sam.

Še nekaj pokaže: Da bode upravičil pričakovanje, ko bo lepak bodočnosti risal ogromne stavbe in dinamo, pod njimi pa množice uspehov srečnih ljudi.

—□—

Vino na Industrijsko-obrtni vzorčni izložbi v Mariboru.

Vinarski in sadjarski odsek kmetijske družbe za Slovenijo v Mariboru naznanja s tem vsem interesentom, da zaradi prepiche udeležbe ni mogel prirediti na mariborski Industrijsko-obrtni vzorčni izložbi (15.—26. avg.) vinske razstave, kakor je nameraval. Da bo pa obiskovalcem izložbe vendar dana prilika se seznaniti s pristnimi produkti naših slovenskih vinskih gor, je omislil odsek na razstavnem prostoru vinsko poskuševalnico, kjer se bodo prodajali vinski vzorci in cele steklenice direktno od producenta nabavljenih vin iz naslednjih vinskih okolišev:

1. Ljutomersko-Ormoški — 2. Radgonski — 3. Ptujski — 4. Haloški — 5. Mariborski — 6. Slovenjgoriški — 7. Hohorški — 8. Celjski — 9. Šmarsko-Bizeljski vinski okoliš.

Dobile se bodo poskušnje starih in novih vin v majhnih kozarčkih proti majhni odškodnini.

Pojasnila glede nakupa vina v manjših ali večjih množinah se bodo tudi dobila pri vodstvu vinske poskuševalnice na licu mesta.

Nadalje bo na razstavnem prostoru tudi odsekova vinska točilnica, kjer se bodo točila stara in nova vina iz prej omenjenih vinskih okolišev odprto in v steklenicah (vinske specialitete) po zmernih cenah. Tudi to vino je iz prve roke naravnost od producentov. V prijaznem lokalu in lepem senčnatem vrtu se bo gotovo rad pomudil vsak čestilec izborne kapljice.

Vinska poskuševalnica bo odprta le do 18. ure, vinska točilnica pa do 24. ure.

Posebno opozarjamo na izborna vina letnika 1921, ki so specialitete, kakoršnih še »svet ni videl«.

—□—

Narodno gledališče v Mariboru.

Drama v novi sezoni.

Te dni sem se razgovarjal z ravnateljem drame g. Valo Bratino o dramskem repertoarju v novi sezoni.

— Provincijalnim gledališčem — je dejal g. ravnatelj — često očitajo, da ne nade občinstvu nič sistematičnega. Repertoar je večkrat izbran na slepo roko, ni videti vodilne misli, ni skupne vezi med glavnimi deli. V splošnem ti očitki niso ravno neutemeljeni. Če hočemo, da bo gledališče vršilo v polnem obsegu svoje visoko poslanstvo, moramo tudi repertoarju dati nekoliko več smotrenosti. Seveda se je treba ozirati sem in tja, naprej in nazaj, ni pa potrebno in še manj dopustno, da bi izgubili izpred oči glavnih, t. j. umetniških namen gledališča. Umetnost je samo ena in to doživljamo; umetnost pa moramo tudi spoznavati, ker se je v raznih dobah in v različnih duhovih izražala na svoj samorasel način. Smotren repertoar bo tedaj neomejen z ozirom na dobo in narode.

— Zdi se, da moderno gledališče zopet obuja klasično dramo!

— Mi se ne bomo ozirali na modo. Naš novi repertoar je zgrajen arhitektonično:

njegova zgradba sloni kakor antičen hram na močnih stebrih. Streha ni visoka, toda skozi stebre se odpira razgled v neskončnost. Stebrov je sedem. Naj Vam jih naštejemo po vrsti:

Prvi je **Sophokles**. Živel je v letih 496—406 pred Kristom. Bil je ljubljeneec Atene, eden najsilnejših genijev staroveške kulture. Izmed njegovih del sem izbral najznačilnejše zanj in za staro dobo: **Kralja Edipa** (pisano l. 427).

Drugi stebel je **Shakespeare** (1564 do 1616). Izbral sem »Hamleta«. To je delo, ki ima vse attribute nesmrtnosti. Dokler bo človek čutil skrivnost svoje duše, bo živel tudi »Hamlet«.

Tretji stebel je **Moliere** (1622—1673). V Mariboru je znan po »Skopuhu«, »Namišljenem bolniku« in »Georgu Dandnu«. Letošnjo sezono bomo dali »Tartuffeja«, ki ga smatrajo za Molierovo standard-delo.

Potem sledi naturalistični **Zola** (1840 do 1902). Vprizorimo »Terese Raquin«. Znano delo z vsemi karakteristikami avtorja in dobe.

Peti stebel je označen z mogočnim imenom **Ibsen** (1828—1906). Že v prejšnji sezoni smo nameravali vprizoriti »Rosmersholm«, pa smo ga bili morali položiti na novo sezono. Kaj pomeni Ibsen, ni treba razlagati. A »Rosmersholm« je eno najsilnejših njegovih del. Čutiti je prehod k novemu.

Realizem ni zadovoljil človeške duše, čije najvišja pot je: iskanje vesoljstva. Visoko hrepenenje nam je oznanil **Matterlinck** (1862), njegova divna simbolistična pesem je drama **Aglavaine in Selysette** (1896), s katero bo naša občinstvo občutilo drhtenje moderne duše, iščoč na svetu več nego ji more dati realnost.

In sedmi stebel je časovno zasajen v vulkanska tla naše dobe. To je **Hasencleverjev** »Onstran«, spisan l. 1920, za časa zmogoslavne ofenzive ekspresionizma.

— Res skrbno izbrani stebri. In streha?

— Streha tega umetnosti posvečenega hrama ne bo razkošna, a mislim, da bomo z njo zadovoljili i domače potrebu metniški okus. Uprizorili bomo **Cankarjevega** »Kralja na Betajnovi«, **Kraigherjevo** »Školjko« in **Remčovo** noviteto »Magda«. Od srbohrvatskih vprizorimo **Sterija-Popovičeve** »Rodoljupce«. Ruska drama bo zastopana s tremi deli. Prvo je **Gogoljeva** »Ženitev«. Že v jeseni vprizorimo **Surgučeve** »Jesenske gosli«, pri srčen, mehki igrokaz, ki so ga imeli na repertoarju tudi Hudožestveniki. Tretja ruska drama je štiridejanska Leonida **Andrejeva** »K zvezdam«. Oba zadnja komada sta preložena iz ruščine nalašč za naše gledališče in še doslej nista bila vprizorjena na slovenskem odru. Dalje nameravamo dati Tomovo »Magdaleno«.

— Torej ste skrbili dramski repertoar na 15 komadov.

— Da, a s tem še ni rešeno, da ne bo kakih dodatkov. Na novo bomo vprizorili 2—3 dela iz prejšnje sezone, a pr. **Zolajvega** »Ubijača«. Kakor lasko leto tako bomo tudi letos kotičar le mogoče poenostavili odrsko tehniko. Na oder spada samo to, kar je bistveno potrebno, kar služi delu samega.

— In igralske moči? Jih bosta imeli dovolj za zasedbo napovedanih komadov?

— Dovolj. S tem sem računal pri izbiri. Sicer pa — vprašanje je zelo zapleteno. Saj veste, kako je s finančno stranjo gledališča. Boljše je, da za danes pustiva to kočljivo vprašanje in se razideva kot optimista. Ne škodi nič. H keneu naj pristavim še eno: Težko je z naraščanjem. Treba bi se bilo napotiti na deželo in iskati onih, ki bodo nekoč naši nasledniki. Ne dvomimo, da ima dežela mnogo zakopanih igralskih talentov. Upajmo, da razvoj naše Tatiije ne bo omagal. Bil pa bi čas, da bi ga postavili na novo, širšo podlago.

Tako sva se ločila z g. Bratino. I. us.

—□—

Valo Bratina:

Novo gledališče v Mariboru.

Mariborsko gledališče je bilo sezidano v drugi polovici preteklega stoletja. Tedaj je tavalna umetnost po temnih potih reakcije. Ni čuda, če je tudi arhitektom ušel izpod rok marsikak neokusen nestvor.

Slovenska beseda je raz marib. oder zadonela šele po svetovni vojni, v jeseni leta 1919.

Začeli smo bili iz nič. Pa so vendarle že celo nemška usta sramežljivo priznala, da v umetniškem ustvarjanju nadkrilujemo svoje nemške prednike. Dragoceno priznanje — v zgodovinskem primeru. A mi jih pomilujemo: zakaj občinstvo, ki si je osnovalo tako gledališče, ni zaslužio boljšega.

Mi se ga sramujemo.

Gledišče, ki ni hram umetnosti, posoda vodilnih misli, žarišče živih plametečih idej, nima pravice do obstanka. Mi nočemo životariti, mi hočemo živeti, rasti v neprestanem stremljenju k najvišjim ciljem.

Merimo svoja dela z merilom stoletij! Glejmo v preteklost, glejmo v bodočnost: mar nismo vsi trdno prepričani: tako ne moremo naprej!

Prava podlaga smotrenemu razvoju naše gledališke umetnosti je: novo modernost, gledališče, samo zase umotvor, gledališče, v katero bomo z veseljem zahajali, ki ga bomo ljubili in na katero bomo ob vsaki priliki ponosno kazali: **to je naše gledališče.**

—□—

Valo Bratina:

Naši mali odri in naša industrija.

Nešteto malih odrov po deželi kaže, da naš narod ljubi gledališče.

Skoro vsaka vasica ima svoj lasten oder, včasih še po več, in teden za tednom čitamo, da se postavljajo še novi. To je zelo razveseljivo dejstvo: tu je navdušenje, prekipevala sila, ki se hoče udeleževati na plemenit način. Žal pa je večina teh odrov zelo nepraktična in z umetniškega stališča skoro nerabna, ker jih je zgradila večidel okorna roka po lajških načrtih. Koliko tisočakov se vrže vsako leto takorekoč skozi okno, kajti tak okoren, negibljiv oder dela štletan-tem veselje samo prve dni, potem pa ušahne navdušenje in preneha delovanje.

Tu je treba na pomoč. Osnovati je nemudoma gledališki zavod, ki bo zidal dvorane, gradil odre, izdeloval odersko pohištvo, rekvizite, kostime, izdajal igre itd. Zavod, ki bi s potujočim režiserjem in dramaturgom na čelu organiziral vse male odre in ustvaril prepotrben sistem.

Kakšno hvaležno polje.

Tu so na široko odprta vrata naši industriji. Treba je samo zgrabiti. Malo dobre volje, malo podjetnosti, pa bo stal na prihodnji mariborski razstavi paviljon z vzornim tipom podeželskega odra.

Na delo torej!

—□—

Mariborska vojna muzika.

Kmalu bo pretéklo pet let, odkar se je ustanovila v Mariboru samostojna vojaška godba. Povod torej, da pogledamo malec v ono dobo, ter se spominjamo činiteljev, ki so nam ustvarili to muzikalno institucijo, ki je bila vselej v najtesnejši zvezi z našim kulturnim in nacionalnim pokretom. In to ne le, kar se tiče mesta Maribora, ampak tudi cele severne obmejne pokrajine naše države.

Takoj v prvi dobi po prevratu, leta 1918, ko je prevzel general Maister vojaško poveljstvo, je osnoval v Mariboru »Vojaško godbo za Spodnji Štajers«. V svoji organizatoriški dalekovidnosti je bil uverjen o potrebi te institucije, osobito v propagandne in reprezentativne svrhe v novoosvojenih krajinah. Istina je, da ta čas nista imela vojaške godbe niti Zagreb, niti Ljubljana. Iz bivših avstrijskih vojaških godbenikov, ki so se pravkar vračali s svojimi instrumenti iz južnega bojišča, se je sestavil godbeniški oddelek, ki je bil že koj v početku uporabljen. Kot kapelnik je bil imenovan g. F. Herzog, bivši vojaški kapelnik v Budimpešti, od koder se je istotako povrnil v domovino, ter se staval tukajšnjemu poveljstvu na razpolago. Prvič je nastopila godba ob priliki slavnostnega obhoda, v proslavo ujedinenja, meseca decembra 1918, in sicer z lepim številom 40 moč. Odslej je bila čisto na Koroškem v propagandne svrhe, a prirejala je tudi samostojne koncerte, in to razen v Mariboru še v Celju, v Ljubljani in v Zagrebu. Osobito omeniti je veličastno u-

speli koncert v Ljubljani, ob priliki poseta generala Maistra. Sodelovala pa je godba tudi pri vseh narodnih slavnostih, kakor tudi pri drugih prireditvah. Pospeševalo je ta nepričakovan razvoj godbe srečna okolščina, da so ji bili zraven večjih muzikarjev na razpolago tudi instrumenti in velik arhiv poprejšnjih avstrijskih vojaških godb na našem ozemlju. Da se te najvažnejše potrebe niso na tihem odpravile v severne kraje, je šteti v zaslugo takratnim organizatorjem.

V doslej omenjeni organizaciji je ostala naša vojaška godba do leta 1921., ko se je preobnavala po vzoru srbskih vojaških muzik v Mariborsko vojno muziko. Srbski vojni zakon razločuje tri vrste (klase) vojnih muzik in sicer:

Muzike prve klase s 50 muzikarji, druge klase s 35 muzikarji in tretje s 27 muzikarji. Nadalje so vojne muzike ali a) divizijske, ali pa b) garnizijske. Mariborska se šteje k zadnjim, ter je organizirana kot muzika prve klase. Take muzike imajo le večja garnizijska mesta, kakor: Beograd, Zagreb, Split in Dubrovnik. Muzike druge klase so n. pr. v Varaždinu, Karlovcu, Pančevu in Bečkerku. Divizijske muzike so pri divizijskih komandah in so vse prve klase. Izven teh še obstoja v Beogradu kraljeva gardna muzika in kraljeva fanfara.

Dočim je bilo moštvo naše vojne muzike doslej precej pestro sestavljeno (iz Čehov, Rusov, Jugoslovanov in Nemcev), gre v zadnjem času stremljenje naše vojaške uprave za tem, vzgajati pripraven domači naraščaj. V to svrhu se je ustanovila v Vršču posebna vojna muzička šola. Ker je po novem vojnem zakonu tudi za vojne muzikarje in kapelnike izdatno preskrbljeno, je pričakovati krepek razvoj teh glasbenih institucij.

Ako torej premostimo dosedanje razvoje okolščine, moramo priznati organizatoriško in umetniško delovanje sedanjega kapelnika g. J. Herzoga, ki vodi godbo že od prvih njenih početkov (s polletnim presledkom l. 1922, ko je bil tukaj kapelnik Maier). O umetniškem pomenu naše Vojne muzike pa bomo dobili sliko, ako priobčimo pregledni repertoar dosedanjih koncertov, ki je predvsem upošteval slovanske skladbe.

Proizvajale so se sledeča večja orkestralna dela:

a) Češka: Dvořák — Karneval, Šemla sedlak, Polednice, Holoubek. — Smetana Ma vlast (šest sinf. slik). — Fibich, Noč na Karlovem tynu. — Novak, Slovaška suita. — Beran, Legende, Žalobna koračnica. — Pešta, Jugoslavija. (Osobito v početni dobi zelo aktualnega pomena.)
b) Ruske: Čajkovskij — Overture 1812, Vojvoda, Luskacek. — Rimsky-Korsakov — Sheherazade, Svetli praznik, Fatum. — Borodin — Stepne skice.
c) Nemška: Beethoven — Prva in peta sinfonija, Leonorova overtura. — Schubert, H-mol-sinfonija. — R. Strauss — Smrt in zveličanje. — Goldmark — Selska svatba. R. Wagner — Predigra k »Mojstrov pevcem«.

č) Francoska: Debussy — Petit suite.
d) Jugoslovanska: Ostere — Krst pri Savici.

V zvezi s solisti: gg. Baloković, Brezovšek, Frisch, Brandl, Peltauf, Kremer in gđc. Saderjeve so se proizvajali sledeči koncerti:

a) Klavirski. Grieg, Beethoven, Čajkovsky, Liszt. — b) Vijolinski. Mendelssohn, Bruch, Saint-Saens. — c) Pevski. Elgar (Morske slike).

V stalni zvezi z vojno muziko je bil tudi pokojni ruski gardni kapelnik V. Cibulevskij, ki je opetovano dirigiral posamezne komade, pa tudi priredil en samostojni koncert.

Vojni muzikarji tvorjajo tudi stalni gledališki orkester (28 moč) ter sodelujejo pri orkestralnih koncertih Glasbene Matice, kakor tudi pri slavnostnih mašah, osobito ob državnih praznikih, na stolnem koru. V poletni sezoni je bila vojna muzika zaposlena doslej v Rogaški Slatini, letos pa na Bledu.

V prihodnji koncertni sezoni namerna g. kapelnik Herzog proizvajati sledeče skladbe: Beethoven — Deveto sinfonijo (skupno z Glasbeno Matiko); Adamič — Slike iz Taškenta; Baranović — Scherzo; Škerjanc — Scherzo; Beran — Overture k »Melusini«; Reger — K Böcklinovim slikam; Strauss — Till Eulenspiegel; Haydn — Sedma sinfonija; Debussy — Pelleas in Meli-

sanda; Dukas — Čarobni učence. Razen tega orkestralne skladbe Širole in Osterca.

H. Družović.

—□—

Ing. agr. C. Jeglič:

„Vrt“ Džamonja & Co.

Izmed tvrdk, ki razstavljajo na letošnji mariborski vzorčni izložbi, bo gotovo vzbudilo največje zanimanje vrtnarsko velepodjetje »Vrt« (Džamonja in drugovi). To podjetje, ki se je v zadnjih letih s čvrsto, zdravo ambicijo razširilo in preorganiziralo, nam obeta še izredno plodovite uspehe v korist našega narodnega gospodarstva. Ni to namreč zgolj trgovska firma, ki si hoče s strogo solidnostjo priboriti častno mesto pri domačem in inozemskem konzumu, nego vidimo v tem podjetju oživotvorjeno tudi tisto našo vedno aktualnejšo zahtevo: da domača produkcija z reelno potrebo zadosti potrebam Jugoslavije, da se iz »Vrta« razširijo preko cele Jugoslavije najplemenitejše sadne sorte, najokusnejša zelenjad, najboljše rastlinsko seme in najmičnejše cvetlične krasotice.

Etablissement datira že iz leta 1897, ko je švicarski Nemec Henrik Weiler, ki je mnogo potoval po Evropi, iztaknil Maribor kot klimatsko najugodnejši kraj za vrtnarstvo. Ob prevratu je podjetje prešlo v jugoslovansko last, se nanovo preuredilo ter sedaj pod organizatornim vodstvom agilnega g. Džamonje lahko s ponosom in najboljšimi upi gleda v bodočnost.

Kraj, ki ga je izbral za to podjetje njegov ustanovitelj Weiler, leži pod brdom Kalvarija in ima najugodnejšo insolacijo. Tu se nahaja 20 steklenjakov s centralnim ogrevanjem potom tople vode, ki se greje v 6 kotlih (sistem Höntsch in Strebel), z avtomatskim zračenjem in vodnimi bazeni. Iz lastnega, 35 m globokega studenca dviga motorna sesalka vodo v 50 kub. metrov obsegajoči rezervoar. Toplihi gred je 1200 kvadratnih metrov, služijo predvsem za vzgajanje ciklam in krizantem. To leto se goji ciklam okoli 18.000 lončkov in krizantem isto toliko. Razven teh dveh kultur se goji ca. 10.000 pelargonij (zonale, peltatum, angleške p.), približno 15 tisoč Asparagus sprengeri in plumosus, 5 tisoč lončkov hortenzij, 10 tisoč dracen, 5—10 tisoč raznih praproti (Pteris, Nephrolepis, Adiantum, Aspidium, Blechnum, Cyrtidium, falcatum i. dr.). Pred dvema letoma, ko so prevzeli podjetje sedanji lastniki, so pričeli vzgajati iz semena tudi palme, katerih je zdaj (enoletnih in dvoletnih) ca. 7 tisoč. Iz semena se priganjajo tudi gloksinije in množica begonij. Za razprodajo je na razpolago 1 steklenjak poln Ficus elastica, 1 steklenjak arankarij, množica aspidistre, Poinsettia pulcherrima, Begonia Gloire de Lorraine, Ancuba, Vuca, Enonymus itd. Iz inozemstva se uvažajo za zimsko prodajo in silenje: acajeje, kamelije, rododendron, erike in večje palme. Sili se okoli 40 tisoč šmarnc, ki se dobivajo iz Nemčije, in 6 tisoč lončev majnice (španskega bezga, Syringa); lastnih cepilcev plemenite Syringe ima »Vrt« dosedaj okoli 10 tisoč, a to leto jih bodo cepili še 20 tisoč, tako da se bo že prihodnje leto zamogla večja množina te dišeče krasotice eksportirati. Rož (vrtne) bo imel »Vrt« to jesen na razpolago okoli 50 tisoč nizkih in par tisoč visokostebelnih okulatov. Opozorjamo, da se nahajajo v sortimentu najizbranejše sorte starih in novih vrtnic, omenimo le še, da si je »Vrt« pribavil in jih razmnožuje tudi moderne »Pernetiana« sorte, divne križance Lutea-rože. V ceniku, ki ga publicira tvrdka na jesen, izide tudi zbirka rož, ki jih ima »Vrt« v večji množini na razpolago. Za zimsko sezono se sili v steklenjakih okoli 8 tisoč vlončenih vrtnic, pomajveč Ulrik Brunner, Druški, John Laing, Testout in Herriot. Silijo se tudi hijacinte, tulipe, narcisi, klivija in amarantus (holandsko blago).

Lansko leto je najel »Vrt« na Teznu tudi večji zemljiški kompleks za drevesnice in semenarstvo. Dosedaj je posajenih preko 250 tisoč divjakov za vse vrste in oblike sadnih dreves. Zasajen je tudi matičnjak cvetlic-trajnic (okoli 100 vrst peren) in lepotičnega grmičevja. Od raznih vrtnarstev iz Nemčije je naročila tvrdka preko 150 vrst najlepših georgin (Dahlia), katerih cvetovi bodo razstavljeni na izložbi. V drevesnici so po-

sejane tudi razne konifere, za njih odgojo bo najelo podjetje še nova zemljišča.

Pri centrali podjetja je ustanovljen semenarski oddelek, ki si je privzel znamenito nalogo, izboljšati semensko trgovino, pospešiti domačo produkcijo zanesljivega zelenjadnega in cvetličnega semena ter sploh regulativno vplivati na razvoj našega semenarstva. Seme se je naročilo od zanesljivih nemških tvrdk (Erfurt, Aschersleben, Quedlinburg), se pazno preizkuša glede kljavosti in vernosti sort, ter se tozadevno že sedanji številni odjemalci prav pohvalno izražajo. »Vrt« zdaj stopnjeva uvajajo proizvodnjo semena na svojih lastnih zemljiščih oz. kani tudi pri privatnikih izven podjetja organizirati zanesljivo proizvodnjo dobrega semena. Že letošnji lastni pridelek zelenjadnega in cvetličnega semena bo zelo zadovoljiv. Mislimo, da je naloga, ki si jo je nadel »Vrt« s svojim semenarskim odsekom, ena najtežjih in najpožrtvovalnejših, a gotovo bo ta zadatak dovedel tudi do važnejših in koristnejših uspehov za podjetje samo in za celokupno semensko trgovino v naši državi.

Podjetju, ki nam javlja toliko neustrašene življenske moči, kličemo: crescat, floreat!

Zanimivosti.

Smeh umira.

Neki ameriški nevrolog, dobro znani zdravnik H. K. Balard iz Kansas City, je tri leta izvajal anketo, katere rezultati niso posebno tolažilni. L. 1921, 1922 in 1923 je vsak dan v mesecu aprilu skozi eno uro s svojega okna premotrival obraze mimoidočih. Razdelil jih je v 4 kategorije: žalostne, indiferentne, smehljajoče se in smejoče se. Iz njegove statistike je jasno razvidno, da je število smejočih se obrazov od leta do leta padalo. Ako pojde v istem tempu naprej, kmalu ne bo na ulici več človeka, ki bi se smejal. Od dveh mimoidočih se jih je v l. 1921 smejalo samo 6%, l. 1922 samo 2,65% l. 1923 samo še 2,25%. Smehljajoči se obrazi so malo napredovali v l. 1922 in jih je bilo 12% v l. 1921 naravnost na 13,5% v l. 1922. V l. 1923 pa je bilo njihovo število na 17,5%. Indiferentnih je bilo naravnost največ v letu 1923 52%. Žalostni obrazi so rapidno napredovali: l. 1922 27%, l. 1923 36%, kar najbolj dokazuje skrb, ki vedno bolj prevzemajo ljudstvo. Smeh umira, nasmehljaj je bolan, to je rezultat čudne ankete Amerikanca.

Mesto, ki umira.

Nekdaj šumno kakor kaka tvornica, kakor čebelnjak ali sejem, danes prazno in nemo. To mesto je Reka. Obupna tuga se razširja. Tišina kakor v temnih got-skih cerkvah brez vernikov. Kakor je prerok Jeremija delaj o Jeruzalemu: »kako stoji mesto pusto, okamenelo kakor vdova, gospodarica naroda!« Ulice široke in prazne, luke neme in brez ladij. Ako gledaš reško trgovsko luko z morja ali od kopališča, ki je v tej vročini nadvse živahno, izgleda mesto kakor velik Corso, ki so mu odsekane roke in noge in ki se potaplja v kalno vodo.

Kje je nekdanji reški kolodvor s svojimi zaglušnim hrumom? Belo poslopje, mreža praznih tračnic, le tam v kotu se sramežljivo stiska 5 vagonov, ki gredo iz Reke proti Dunaju. Vse prazno in otožno kakor pokopališče. Na peronu ni strazarjev, ne železničarjev in ne psov. Po ulicah beže prazni tramvaji, na pločnikih vidiš uniforme italijanske in nacionalne milice.

V cerkvi očetov kapucinov, zgrajeni iz krajevarjev hrvatskega ljudstva, se ne poje več naša pesem.

Prebivalstvo Reke je padlo za 20.000. Odšli so naši delavci in madžarski uradniki. Delavstva in našega pridobitnega sveta je bilo nekoč tu več nego Italijanov in Madžarov. L. 1914 sta izhajala dva hr-vatska dnevnika: Supilov »Novi Riječki list« in kapucinske »Riječke Novine«. Izven tega se je vsak dan prodalo krog 3000 zagrebških listov. Danes se jih prodaja komaj krog 400.

Železniški promet je skoro neopažen, parobrodni istotako. Neprimerno živahnější je splitska luka nego današnja reška. Zjutraj pripluje in popoldne odpluje en parnik na dan. Živež je drag. Dame se skoro izključno oblačijo v svilo, ker je še najcenejša.

Novo! Novo!

Dežni plašči

od 450 Din. naprej, najnovejši vzorci, pravkar došli. Velika izbira perila, klobukov, čevljev, dežnikov, palic, nahrbtnikov in sandal po konkurenčni ceni pri 2595

JAKOBU LAH, Maribor, Glavni trg 2.

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Galanterija

drobnina, trikotaža

Samo na debelo!

Gaspari & Faninger

Maribor 1047

Aleksandrova cesta 48.

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Stanovanje za manjšega dijaka s hrano in ostalo potrebo se odda. Vprašati pod »Mal dijak« v upravi »Tabora«.

VI dobite poštni paket franco povsod: 1 kg testenine 0.50 kg paradižnikov, 0.10 kg ribane a parmesana, 0.50 kg Vital-kakaoa, 0.50 kg kakao Kori 1 kg fine čokolade, 0.50 kg indijsk. sagua, vse skupaj samo za Din. 208 — Hmelak i drug, Maribor. 1301

Nogavice

kupite najcenejše pri tvrdki

Anica Traun, Maribor

Grajski trg 1. 1179

Palma
Ne na nisko ceno

temveč na kvaliteto

morate paziti kadar kupujete gumi potpetnike. Zahtevajte od Vašega čevljarja izrečno Palma kaučuk pete in potplate.

Prometni zavod za premog d. d.

v Ljubljani

prodaja

iz slovenskih premogovnikov
velenjski, šentjanški in
trboveljski premog

vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah
premogovnikov za domačo uporabo kakor tudi za in-

dustrijska podjetja in razpečava na debelo

inozemski premog in koks vsake
vrste in vsakega izvora, ter pripo-
roča posebno prima češkoslovaški
in angleški koks za livarne in
domačo uporabo, kovaški pre-
mog, črni premog in brikete.

Naslov:

Prometni zavod za premog d. d., centrala v
Ljubljani, Miklošičeva cesta 15/II. Podružnica
v Novem Sadu (Bačka). 209

Lovci! Planinci!

Pristni tirolski lodni

in nepremočljivo blago za
pelerine je došlo.

Franjo Majer, Maribor

Glavni trg 9. 1346

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Novo! Novo!

Najmodernija brusiona stakla za sve potrebe — tvornica
ogledala svih vrsta i veličina — Umjetna zastaklenja bruš.
staklom n mredi i t. d. — Moderna zastaklenja i pozrca-
ljenja te uredjaji izloge — Toaletni predmeti iz celuloida
i metala — Metalni predmeti po uzorku ili nacrtu kupca
Reklamni predmeti.

Na izložbi u Mariboru:

Objekt A., Odio VI., br. 85

Na Velesejmu v Ljubljani:

Paviljon L št. 48
Potpuna izložba uzoraka.

„Spectrum“

Telefon 21—37

1665

tvornica zrcalnih, kovnih i
celuoidnih predmeta d. d.
Zagreb, Kuhačeva ul. 13

Telegr.: Spectrum

1457

PODRUŽNICA LJUBLJANSKE KREDITNE BANKE V MARIBORU CENTRALA V LJUBLJANI

Podružnice: Brežice, Celje, Črno-
melj, Gorica, Kranj, Maribor, Metković,
Novi Sad, Ptuj, Sarajevo, Split in Trst.

Sprejema vloge na vložne knjižice in tekoče
račune proti najugodnejšemu obrestovanju.
Provaja vse v bančno stroko spadajoče trans-
akcije in izvršuje posebno borzne naloge
hitro in pod najkulantnejšimi pogoji. —
Ima prvovrstne zveze v tu- in inozemstvu.

Telefon št. 146 in 258. — Brzotjavni naslov:
„LJUBLJANSKA BANKA“

Poštni čekovni računi:

Ljubljana št. 11.258,
Zagreb št. 39.068.

Wien št. 180.041,
Praga št. 59.705.

Slavonska banka d. d., Zagreb

Podružnica Maribor,

Aleksandrova cesta št. 11

Delniška glavnica